



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.9.3.2024

Pan
Jacek Kikowski
Prezes Stowarzyszenia
Trampolina dla Polski Oddział w Zduńskiej Woli
ul. Łaska 88
98-220 Zduńska Wola

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 – Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

W treści wystąpienia pokontrolnego NIK wyłączyła jawność informacji ustawowo chronionych, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U z 2022 r. poz. 902), poprzez ich anonimizację.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

En...

u

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie „Trampolina dla Polski” Oddział w Zduńskiej Woli ¹ ul. Łaska 88, 98-220 Zduńska Wola
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sebastian Lorenc – Prezes Zarządu od 16 listopada 2017 r. do 31 stycznia 2023 r. Jacek Kikowski – Prezes od dnia 01 lutego 2023 r. do chwili obecnej
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu 2. Wykonywanie umowy nr DFS-VII.7241.44.2022 z 9 sierpnia 2022 r. na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości ²
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem o ile mają związek z kontrolowaną działalnością, w szczególności realizowaną umową (porozumieniem) dotacji
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Anna Wałęcka-Brząkała, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/67/2024 z dnia 28 maja 2024 r. Marcin Kuzan, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/66/2024 z dnia 28 maja 2024 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Stowarzyszenie lub Beneficjent.

² Dalej: umowa dotacji.

³ Tj. do dnia 14 listopada 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przeprowadzona kontrola wykazała, że Stowarzyszenie „Trampolina dla Polski” Oddział w Zduńskiej Woli w latach 2022-2023 realizowało na podstawie umowy dotacji nr DFS-VII.7241.44.2022 zawartej 9 sierpnia 2022 r. z Dysponentem Funduszu – Ministrem Sprawiedliwości zadanie finansowane ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości⁶, którego głównym celem było zorganizowanie i przeprowadzenie akcji i przedsięwzięć informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości poprzez edukację prawną-społeczno-obywatelską. W ramach ww. umowy Stowarzyszenie realizowało warsztaty z psychologami/pedagogiem i terapeutami, radcą prawnym oraz z zakresu social media, a także opublikowało w Internecie i w mediach społecznościowych szereg materiałów (filmów, postów i grafik) odnoszących się do zróżnicowanej tematyki obejmującej m.in.: aktywność i rozwój młodych ludzi, wiarę oraz postawy moralne, psychologiczne uwarunkowania funkcjonowania współczesnej młodzieży. Na realizację tych zadań Stowarzyszenie wydatkowało ze środków Funduszu kwotę 1 534,4 tys. zł. Kolejne zadania wynikające z umowy dotacji Stowarzyszenie miało realizować w latach 2024-2025, przy czym z uwagi na wstrzymanie wypłaty środków z FS, nie były one realizowane. Stowarzyszenie przygotowało Ofertę na realizację zadania w sposób niezgodny z wymogami Instrukcji składania ofert⁷. Jednym z głównych celów zadania była realizacja kampanii społecznej/informacyjnej z zakresu profilaktyki przestępczości, jednak w Ofercie nie sprecyzowano jakie działania będzie obejmowała oferowana kampania społeczna/informacyjna i jaki będzie zakres tych działań. Nie zapewniono tym samym, że działania te będą jednorodne merytorycznie i będą spełniać kryteria⁸ pozwalające na uznanie ich za kampanię społeczną, czy informacyjną. Ponadto oferta była wewnętrznie sprzeczna w zakresie liczby planowanych kampanii. Powyższe uniemożliwiło przypisanie poszczególnych, wytworzonych w ramach projektu produktów i rezultatów do planowanych kampanii oraz potwierdzenie ich jednoznacznego związku z celem Funduszu jakim było przeciwdziałanie przyczynom przestępczości. Dodatkowo wytworzone w ramach projektu produkty (filmy, podcasty, grafiki i posty) dotyczyły niepowiązanych merytorycznie zagadnień. Szczegółowe badanie zadań sfinansowanych z FS wykazało, że były one w części wykonywane niezgodnie z postanowieniami umowy dotacji. Stowarzyszenie nie prowadziło na bieżąco i w sposób kompletny dokumentacji rzeczowej realizowanych zadań, w związku z czym nie było możliwe jednoznaczne potwierdzenie zakresu oraz liczby kluczowych produktów umowy, tj. warsztatów z prawnikami i psychologami, szkoleń z social mediów oraz spotkań z doradcami ds. merytoryki i social mediów. Należy przy tym podkreślić, że z uwagi na odmienny zakres kompetencji kontrolnych NIK w odniesieniu do podmiotów należących do sektora finansów publicznych, nie dokonano oceny celowości oraz rzetelności realizacji przez Stowarzyszenie zadania finansowanego ze środków dotacji.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Fundusz Sprawiedliwości, FS

⁷ Instrukcja składania ofert w ramach IX otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025, dalej „Instrukcja składania ofert”.

⁸ Określone m.in. w literaturze przedmiotu oraz bazujące na przykładach współczesnych, pozytywnie ocenianych kampanii społecznych.

Kontrola 42,7% ogółu dowodów księgowych, tj. 41,1% dotyczących wydatków merytorycznych⁹ dokonanych w badanym okresie w ramach ww. projektu wykazała, że zostały one poniesione w terminach oraz na zadania określone w umowie dotacji, przy czym dwie faktury nie posiadały opisu dowodu księgowego, co stanowiło naruszenie art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰ oraz § 9 ust. 5 umowy dotacji. Płatności z reguły dokonywane były z wyodrębnionego rachunku bankowego prowadzonego w celu realizacji projektu. Wyjątek stanowiły zakupy produktów spożywczych w 2022 r. na kwotę 2 994,34 zł i w 2023 r. na kwotę 6 550,26 zł, opłacone gotówką lub kartą płatniczą niepowiązaną z rachunkiem bankowym projektu. Stosownie do wymogów umowy dotacji, dla realizacji projektu prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgowa środków dotacji.

Kontrolą objęto również 56 dokumentów dotyczących kosztów administracyjnych, tj. 100% kosztów administracyjnych zaksięgowanych na wyodrębnionym koncie księgowym. Przeprowadzone badanie wykazało, że Stowarzyszenie, wbrew postanowieniom § 4 ust. 1 umowy dotacji jako koszty administracyjne realizowanego zadania przyjęło wydatki uznane przez MS za niekwalifikowane (7 822,52 zł) oraz wydatki, co do których nie zapewniono jednoznacznego powiązania z przedmiotem umowy dotacji (161 861,99 zł). Ponadto wbrew art. 21 urach 17 z 56 dowodów księgowych objętych badaniem (tj. 30,3%) nie posiadało opisu dokumentu księgowego.

Stowarzyszenie nie wywiązywało się z części obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych wynikających z ww. umowy dotacji. Informacja za I kwartał 2023 r. została złożona do Dysponenta z opóźnieniem wynoszącym cztery dni natomiast informacje o organizowanych szkoleniach i warsztatach w 2022 r. nie były w ogóle przekazywane do MS, a zgodnie z §7 ust. 4 b umowy powinny być przekazywane na siedem dni przed ich terminem.

Stowarzyszenie nie przeprowadziło na koniec 2023 r. zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań wymaganej umową dotacji.

Autorskie prawa majątkowe do utworów wytworzonych w ramach ośmiu umów o dzieło zostały przeniesione na rzecz Stowarzyszenia zgodnie z wymogami umowy dotacji. Jednocześnie w jednej umowie o dzieło oraz przy umowach zawartych ustnie z dwoma kontrahentami nie doszło do skutecznego przeniesienia praw autorskich z uwagi na niezachowanie formy pisemnej przeniesienia tych praw, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹¹.

Za działanie nieprawidłowe NIK uznał ponadto:

- naruszenie § 3 ust. 2 pkt c Regulaminu uczestnictwa w projekcie w związku z § 9 ust. 2 umowy dotacji polegające na niewyegzekwowaniu od uczestników 140 podpisanych zgód na udział w projekcie,

- zawarcie aneksu do umowy zlecenia z naruszeniem art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹², tj. przez osoby do tego nieuprawnione,

- wskazanie w złożonej Dysponentowi ofercie niezgodnego ze stanem faktycznym tytułu prawnego do wykorzystywanych w ramach realizacji projektu lokali.

⁹ Za merytoryczne przyjęto wydatki związane z realizacją zadania, niestanowiące wydatków administracyjnych.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1606, ze zm., dalej: urach

¹¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2509, dalej: ustawa o prawie autorskim.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 2261, dalej: ustawa prawo o stowarzyszeniach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wykonywanie umów zawartych z beneficjentami na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości

Opis stanu faktycznego

1. Stowarzyszenie zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń w KRS w dniu 16 listopada 2017 r. W okresie realizacji umowy dotacji Prezes Stowarzyszenia pełniący funkcję do 31 stycznia 2023 r. wyjaśnił m.in., że *jako ówczesny Prezes Zarządu był w małym stopniu zaangażowany w realizację tej umowy, ze względu na inne zobowiązania zawodowe, polegające na tym, że w 2022 r. rozpoczął pracę w innym miejscu. Były Prezes wyjaśnił m.in., że formalnie swoją funkcję pełnił do końca stycznia 2023 r. a ponadto, że nikt z członków Zarządu Stowarzyszenia nie otrzymywał wynagrodzenia ze sprawowanej funkcji, stąd praca zarobkowa była w tamtym okresie priorytetowa. Były Prezes Stowarzyszenia w wyjaśnieniach dodał, że zgodnie ze statutem obowiązującym w 2022 r. do reprezentowania Stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych upoważnieni są Prezes Zarządu jednoosobowo lub dwaj członkowie Zarządu działający łącznie.*

(dowód: akta kontroli str. 3-17, 2539-2551)

2. Określone przez Stowarzyszenie cele statutowe¹⁴ umożliwiały realizację działań zbieżnych z jednym z celów FS, tj. przeciwdziałaniem przyczynom przestępczości, w szczególności poprzez przeznaczenie środków na podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania.

Jako główny cel projektu przyjęto zorganizowanie oraz przeprowadzenie akcji i przedsięwzięć informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości poprzez edukację prawno-społeczno-edukacyjną. Ponadto określone cele szczegółowe dotyczyły: przeprowadzenia warsztatów edukacyjnych podnoszących świadomość społeczną oraz zwiększających wiedzę na temat przeciwdziałania przestępczości; przeprowadzenia warsztatów edukacyjnych dotyczących zagrożeń przestępczością i sposobów kształtowania pozytywnych postaw moralnych i społecznych; przeszkolenia uczestników z zakresu aktywnego prowadzenia kanałów w social mediach oraz przeprowadzenia kampanii społecznych, marketingu, promocji i komunikacji; przeprowadzenia przez uczestników czterech kampanii społecznych z zakresu profilaktyki przestępczości.

(dowód: akta kontroli str.3-17, 49-116, 236-253, 264-286, 287-352, 353-359, 440-456)

Prezes w wyjaśnieniach wskazał m.in., że realizacja projektu wspierała realizację celów Funduszu Sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości. Zgodnie z pkt 2 Kierunki finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przyczynom przestępczości zawartymi w Programie Przeciwdziałania Przyczynom Przestępczości na lata 2019-2025 w ramach Funduszu Sprawiedliwości nasz projekt był realizowany w obszarze konkursów sprofilowanych – prowadzenie kompleksowych kampanii społecznych i informacyjnych zgodnie ze strategią Dysponenta Funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 2324-2332)

¹³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Statut tekst jednolity z dnia 21 września 2014 r. i 31 stycznia 2024 r.

Ponadto, ustosunkowując się do celów szczegółowych projektu, Prezes wyjaśnił m.in., że jednym z celów Funduszu Sprawiedliwości jest przeciwdziałanie przyczynom przestępczości w Polsce. W obszarze szeroko pojętego przeciwdziałania przyczynom przestępczości Fundusz wspiera realizację najbardziej zróżnicowanych działań organizacji pozarządowych. Wspierane działania organizacji wpisują się w szeroko pojętą profilaktykę przestępczości, oddziałując na społeczeństwo, w tym potencjalnych sprawców oraz osoby poszkodowane, poprzez szeroko pojęte działania informacyjne, wychowawcze i socjalizacyjne, podnosząc świadomość społeczną, stan wiedzy na temat zagrożeń, kształtując pozytywne postawy moralne i społeczne.

(akta kontroli: str. 2429-2462)

3. Przed podpisaniem umowy dotacji, Stowarzyszenie realizowało m. in. następujące zadania/projekty dotyczące:

- udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz ich rodzinom, a także nastolatkom w przeciwdziałaniu przestępczości oraz ich rodzinom w rozwiązaniu problemów,
- utworzenia Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Zduńskiej Woli oraz lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem na terenie sześciu powiatów,
- udzielenia przez Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Kaliszu oraz sześć Punktów Lokalnych pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom przestępstw oraz osobom im najbliższym,
- udzielenia przez Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Sieradzu oraz trzy Punkty Lokalne pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom przestępstw oraz osobom im najbliższym.

Podmiotem dofinansującym powyższe zadania było Ministerstwo Sprawiedliwości, z którego środków w ramach przyznanych dotacji łącznie wydatkowano w okresie od 2018 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych 17 639 190,00 zł.

Stowarzyszenie przed złożeniem oferty na realizację projektu dotyczącego działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących zagrożeń przestępczością posiadało doświadczenie w realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przestępczości, w tym obejmujące m.in. realizację nagrań i montaż spotu-filmu profilaktycznego obrazującego sposoby działania oszustów¹⁵ zrealizowanego wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Sieradzu oraz Prezydentem Miasta Sieradza.

(dowód: akta kontroli str. 2208-2224, 2552-2562)

4. Stowarzyszenie zgodnie z ofertą stanowiącą załącznik do umowy dotacji zakładało zatrudnienie: koordynatora projektu, księgową, radcy prawnego, terapeuty/psychologów (dwie osoby), doradców ds. merytoryki i social mediów (sześć osób) oraz trenera social media.

W ramach realizowanego projektu Beneficjent w dniu 1 lipca 2022 r.¹⁶ zawarł umowy z doradcami ds. merytoryki oraz social mediów (cztery osoby) oraz we wrześniu 2022 r. podpisał kolejne umowy z: koordynatorem projektu, księgową i dwie umowy z doradcami ds. merytoryki oraz social mediów¹⁷. Wszystkie te osoby posiadały doświadczenie w realizacji zadań objętych umową, a koordynator spełniał ponadto wymagania określone w § 6 ust. 1 ogłoszenia w sprawie przeprowadzenia

¹⁵ W ramach akcji profilaktyczno-edukacyjnej „Bądź czujny-nie daj się nabrać” realizowanej od 30 kwietnia do 15 grudnia 2021 r.

¹⁶ Tj. w terminie, od którego założono realizację zadań - § 5 ust. 1 IX otwartego konkursu ofert oraz umowa nr DFS-VII.7241.44.2022.

¹⁷ Zakres zadań doradców ds. social mediów i merytoryki obejmował m. in. koordynowanie prac grup projektowych, cykliczne spotkania z uczestnikami projektu, przygotowywanie sprawozdań ze spotkań, wsparcie uczestników projektów w tworzeniu koncepcji oraz realizowaniu kampanii społecznej, cykliczne spotkania z koordynatorem projektu, wsparcie koordynatora w realizowanych działaniach.

IX otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości (...).

(dowód: akta kontroli str. 49-116, 143-220, 236-253, 287-352, 40-456, 866-900, 933-935, 940-946, 2429-2430, 2433)

Dokumentacja dotycząca doświadczenia osób zaangażowanych w realizację Projektu oraz współpracujących ze Stowarzyszeniem kontrahentów nie była w Stowarzyszeniu gromadzona. Nie dokumentowano także procesu wyboru zarówno personelu projektu, jak i osób i podmiotów gospodarczych wybranych do świadczenia usług na rzecz Stowarzyszenia.

Prezes w złożonych wyjaśnieniach wskazał m.in., że kompetencje osób realizujących projekt były weryfikowane na podstawie przedłożonych przez kandydatów dokumentów, jednak bez gromadzenia ich kserokopii, a nabór na pracowników projektu odbywał się poprzez sprawdzenie ofert rynkowych oraz w oparciu o rekomendacje. Prezes dodał, m.in., że na rozmowach kwalifikacyjnych każdy z kandydatów proszony był o okazanie certyfikatów ukończonych szkoleń i kursów, a osoby zatrudniane do współpracy przy tworzeniu kampanii informacyjnej okazywały się wykonanymi przez siebie zdjęciami i filmami.

(dowód: akta kontroli str. 2641-2651)

Osoby zaangażowane w realizację zadań merytorycznych, tj. radca prawny, terapeuci/psycholodzy i trener social media posiadali niezbędne wykształcenie i doświadczenie w zakresie powierzonych zadań¹⁸ i - jak wyjaśnił Prezes - zostali zatrudnieni na podstawie ustnych umów, co szerzej opisano w pkt 18 niniejszego wystąpienia.

Umowa zlecenie 09/07/2022/UZ/KM z dnia 1 września 2022 r. zawarta z doradcą ds. merytoryki i social mediów () na okres od 1 września do 31 grudnia 2022 r. nie zawierała podpisu jednej ze stron umowy (zleceniobiorcy). Jak wyjaśnił Prezes umowa została zawarta poprawnie w formie ustnej, niestety przez niedopatrzenie ówczesnego koordynatora projektu nie udało się uzyskać wszystkich wymaganych podpisów na papierowej wersji umowy. Następnie z tą samą osobą podpisano aneks do umowy zlecenie z dnia 1 stycznia 2023 r. na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. który został sporządzony z naruszeniem art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 49-116, 143-220, 236-253, 287-352, 40-456, 866-900, 933-935, 940-946, 2429-2430, 2433)

Kontrola wykazała, że wszyscy zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych doradcy ds. merytoryki oraz social mediów mieli ten sam (identyczny) zakres obowiązków bez wskazania obszaru działania (województwa). Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa również doradca ds. merytoryki i social mediów, z którym zawarto umowę w formie ustnej miał ustalony zakres obowiązków zbieżny z pozostałymi doradcami.

Oferta stanowiąca załącznik do umowy dotacji przewidywała jednak wyższe wynagrodzenie dla dwóch doradców realizujących zadania na terenie województwa mazowieckiego i wielkopolskiego, tj.:

- dla doradcy z terenu województwa wielkopolskiego miesięcznie kwota 12 048 zł brutto od września do grudnia 2022 r., a następnie kwota 10 000 zł brutto od stycznia do grudnia 2023 r.;

¹⁸ M. in. był to pracujący zawodowo psycholog/terapeuta, coach oraz osoba zajmująca się zawodowo produkcją materiałów wizualnych, w tym video dla kampanii marketingowych,

— dla doradcy z terenu województwa mazowieckiego miesięcznie kwota 10 000 zł brutto za wrzesień 2022 r., a następnie kwota 12 048 zł brutto od października 2022 r. do grudnia 2023 r.

Pozostali czterej doradcy ds. merytoryki i social mediów otrzymywali miesięczne wynagrodzenie w wysokości 4 816,20 zł brutto od lipca do grudnia 2022 r., a następnie 4 819,20 zł od stycznia do grudnia 2023 r.

Prezes w wyjaśnieniach wskazał m.in., że ze względu na wyższe wykształcenie oraz szerokie doświadczenie w pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie oraz zagrożoną wykluczeniem społecznym dla obu doradców zostało przewidziane wyższe wynagrodzenie. Ponadto pozostali doradcy często korzystali z ich wiedzy i doświadczenia przy pojawiających się problemach i wyzwaniach w prowadzeniu grup projektowych. (...) Pracownicy ci wyróżniali się na tle pozostałych wyższym wykształceniem oraz większym doświadczeniem w zakresie powierzonych obowiązków. Z uwagi na większy obszar ich pracy: województwo wielkopolskie i mazowieckie mieli zagwarantowane w ofercie większe wynagrodzenia. Województwa te to dwa największe województwa, stąd obszar działalności wymaga poświęcenia większej ilości czasu.

W odniesieniu do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że w żadnej z umów zawartych z doradcami ds. merytoryki i social mediów nie został określony obszar ich pracy. Ogólne założenie dotyczące podziału obowiązków doradców na konkretne województwa zawarte zostało w Ofercie stanowiącej załącznik do umowy dotacji oraz w opisach rachunków dotyczących wynagrodzeń tych osób. Ponadto zadania, określone w § 1 ust. 2 umów zleceń, obejmowały ten sam zakres w każdej z zawartych umów, a określone w umowach zadania doradców odnosiły się pośrednio do ilości zrekrutowanych na danym obszarze uczestników, tj. w szczególności do działań takich jak – koordynowanie prac grup projektowych na poszczególnych obszarach; przygotowanie konspektów spotkań, planu pracy, projektu harmonogramu kampanii z uczestnikami projektu, cyklicznych spotkań z uczestnikami projektu; planowanie i nadzór ich działań w kierunku realizacji projektu; wsparcie uczestników projektu; promocja udziału w projekcie oraz wsparcie koordynatora w rekrutacji uczestników, realizacji wydatków, zakupie urządzeń i wyposażenia. Jednocześnie jak ustalono w wyniku kontroli, w obu województwach obsługiwanych przez dwóch doradców z wyższym wynagrodzeniem, łączna liczba uczestników¹⁹ (licząc wszystkich zrekrutowanych bez względu na frekwencję), była niższa niż w województwie łódzkim²⁰ w którym doradca otrzymywał niższe wynagrodzenie. Wobec powyższego NIK wskazuje, że w ww. przypadkach obszar województwa nie przekładał się na liczbę zrekrutowanych uczestników, a dane liczbowe potwierdzają odwrotną tendencję.

(dowód: akta kontroli str. 866-890, 940-944, 2327-2328, 2331, 2403-2405, 2407-2409, 2641-2649)

Na podstawie przeprowadzonej w trakcie kontroli analizy dotyczącej powiązań osobowych oraz rodzinnych, w szczególności informacji dostępnych na stronach internetowych²¹ oraz w ofercie dot. realizacji przedmiotowego projektu ustalono, że:

- [redacted] zatrudniony jednocześnie w projekcie jako doradca ds. merytoryki i social mediów²²) zasiadał razem z jednym z zatrudnionych

¹⁹ 82 uczestników, w tym 77 z woj. mazowieckiego i pięć z woj. wielkopolskiego.

²⁰ 100 uczestników.

²¹ m.in. [redacted]

²² W okresie od września 2022 r. do grudnia 2023 r. otrzymał wynagrodzenie w łącznej kwocie 168 192 zł brutto.

62 kw

w kontrolowanym projekcie doradców ds. merytoryki i social mediów²³ w tej samej radzie jednej z fundacji;

- W kontrolowanym projekcie zawarto ustną umowę na usługi szkoleniowe - warsztaty nt. zagrożenia przestępczością oraz sposobów kształtowania pozytywnych postaw moralnych i społecznych, z osobą prowadzącą działalność gospodarczą²⁴, która posiadała to samo nazwisko oraz była powiązana rodzinnie z:
 - jednym z doradców ds. merytoryki i social mediów (syn) zatrudnionym w projekcie od 1 lipca 2022 r., który otrzymał wynagrodzenie łącznie w kwocie 72 279 zł brutto,
 - jednym z doradców ds. merytoryki i social mediów (syn) zatrudnionym w projekcie w okresie od 1 lipca 2022 r. do 14 lutego 2023 r., a następnie od 15 lutego 2023 r. zatrudnionym jako koordynator projektu, który otrzymał wynagrodzenie łącznie w kwocie 134 767,50 zł brutto,
 - jednym z doradców ds. merytoryki i social mediów (synowa) zatrudnioną w projekcie od 1 marca 2023 r., która otrzymała wynagrodzenie łącznie w kwocie 48 192 zł brutto.

Jednocześnie, nie ujawniono powiązań rodzinnych bądź osobowych czterech osób wymienionych powyżej z osobami będącymi w zarządzie Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str. 2319-2323)

Biurowisko projektu mieściło się w siedzibie Stowarzyszenia w Zduńskiej Woli przy ul. Łaskiej 88, w którym przechowywana była dokumentacja dotycząca umowy dotacji. Ww. lokal użytkowany był na podstawie umowy użyczenia zawartej w dniu 4 września 2017 r. pomiędzy [redacted]

[redacted] a Stowarzyszeniem, na podstawie której użyczający zobowiązał się do bezpłatnego użyczenia lokalu o powierzchni 40 m². Natomiast w ofercie będącej załącznikiem do umowy dotacji, w sposób sprzeczny ze stanem faktycznym oraz z pkt 7 części II Instrukcji składania ofert wskazano, że w skład zasobu rzeczowego Stowarzyszenia wchodzi m.in. duża sala konferencyjna, Klub Dziecięcy i Młodzieżowy Trampolina, gabinety, kawiarenki, sale do spotkań, biura z dostępem do komputera, drukarki oraz szafy do przechowywania dokumentacji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 51, 63-64, 117, 155-156, 299-300, 382-383, 519, 2230, 2325, 2329)

5. Ogłoszenie o możliwości aplikowania o środki w ramach IX otwartego konkursu w zakresie przeciwdziałania przyczyną przestępczości zostało opublikowane na stronie internetowej MS w dniu 22 kwietnia 2022 r.²⁵

Prezes wyjaśnił, że informację o możliwości ubiegania się o sfinansowanie zadań z środków FS Stowarzyszenie uzyskało (...) ze strony Funduszu Sprawiedliwości. Dokładnej daty nie pamiętamy (na pewno był to II kwartał 2022 r.). Nabór wniosków o dofinansowanie był przeprowadzony przez Ministra Sprawiedliwości w trybie konkursu ofert, w ramach którego Stowarzyszenie złożyło terminowo ofertę poprzez Aplikację Funduszu Sprawiedliwości²⁶, a następnie przekazało dokumenty listownie na adres MS. Dysponent nie wzywał Beneficjenta do dokonania korekty bądź uzupełnień złożonej oferty, a informacja o spełnieniu wymogów, w tym formalnych, została przekazana Beneficjentowi pismem z dnia 27 maja 2022 r. Ponadto informacja

²³ W okresie od września 2022 r. do grudnia 2023 r. otrzymał wynagrodzenie w łącznej kwocie 190 720 zł brutto.

²⁴ Łączne wynagrodzenie w latach 2022-2023 wyniosło 34 645,50 zł brutto.

²⁵ O godzinie 16:19.

²⁶ afs.gov.pl, dalej: AFS

o przyznaniu dofinansowania została przekazana pismem Zastępcy Dyrektora Departamentu FS z dnia 25 lipca 2022 r.

Minister Sprawiedliwości zawarł ze Stowarzyszeniem umowę nr DFS-VII.7241.44.2022 w dniu 9 sierpnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą, umowa dotacji była aneksowana trzy razy, tj.: dnia 14 listopada 2022 r., 28 grudnia 2022 r. i 2 czerwca 2023 r. oraz trzykrotnie dokonywano zmian niewymagających aneksowania, zatwierdzonych przez MS dnia 5 października 2022 r., 14 marca 2023 r. oraz 5 grudnia 2023 r.²⁷. W okresie realizacji projektu doszło do szeregu zmian wywołanych zarówno czynnikami zewnętrznymi jak i wewnętrznymi, a dotyczącymi m.in.: terminu rozpoczęcia projektu²⁸ oraz zmiany miejsca realizacji projektu z siedmiu miast na sześć województw. Dokonano także zmian w kategoriach kosztowych o łącznej wartości 29 700,00 zł (zmniejszono w pozycji dot. organizacji szkoleń z social mediów i zatrudnienia radcy prawnego, a zwiększono w pozycjach dot. zatrudnienia psychologów i organizacji zjazdu warsztatowego). Kluczowymi zmianami były zmiany personalne, które dotyczyły zarówno zarządu Stowarzyszenia jak i osób zaangażowanych w koordynację projektu. Zmieniono osoby pełniące funkcje: koordynatora, księgowej, doradcy ds. merytoryki i social mediów, trenera social mediów oraz dwóch psychologów, w tym w jednym przypadku w miejsce psychologa nawiązano współpracę z pedagogiem.

Prezes wyjaśniając zmianę psychologa na pedagoga wskazał m.in., że *na zmianę taką zgodę wyraził Dysponent. Jeden z psychologów został zamieniony ze względu na brak jego dostępności w trakcie realizacji projektu*. Prezes w wyjaśnieniach dodał, że: *decyzja o połączeniu pracy psychologa z pedagogiem wynikała, ze względu na to, że oprócz wiedzy na temat mechanizmów rządzących zachowaniem ludzi – których dostarcza psycholog budując samoświadomość uczestników – to warsztaty i współdziałanie młodych samo w sobie, stanowi program dydaktyczny i wychowawczy, który powinien być prowadzony świadomie. Z tego powodu korzystaliśmy z psychologa i pedagoga nie tylko jako prowadzących warsztaty, ale także jako wsparcie (...)*.

Zdaniem NIK tak liczne zmiany w projekcie dotyczące m.in. zastępowania psychologa przez pedagoga uwiaryściły trudności w zarządzaniu zmianą oraz zarządzaniu ryzykiem w sytuacji gdy, to ryzyko się zmaterializowało. Brak zapewnienia szerokiej bazy osób współpracujących z odpowiednimi kwalifikacjami mógł spowodować konieczność zastąpienia psychologa pedagogiem, a należy zauważyć, że są to profesje o tylko częściowo zbieżnych kwalifikacjach wykonujących zadania o innym charakterze.

Należy także zwrócić uwagę na fakt, że gdyby przyjąć, wyjaśnienia Stowarzyszenia, że zmiana psychologa na pedagoga była korzystna i pożądana to niewłaściwie rozpoznano potrzeby w trakcie prac analitycznych przed złożeniem oferty do MS. Zmiana charakteru i kwalifikacji personelu zapewne mogła by być dopuszczona, nawet w trakcie realizacji projektu, gdyby wynikała ze zdiagnozowanych potrzeb uczestników, nie zaś z potrzeby utrzymania ciągłości projektu po opuszczeniu stanowiska przez psychologa i zastąpieniu go dostępnym pedagogiem.

(dowód: akta kontroli str. 117-256, 259-456, 2406-2411)

Natomiast zmianę terminu rozpoczęcia realizacji projektu z 1 stycznia 2022 r. na 1 lipca 2022 r. Prezes wyjaśnił tym, że *na etapie pisania projektu zauważyliśmy błąd w Aplikacji Funduszu Sprawiedliwości (w zakładce numer II, nie mogliśmy ustawić terminu realizacji od 1 lipca 2022 r.). Błąd zgłosiliśmy na adres e-mail: afspomoc@ms.gov.pl. Z uzyskanej odpowiedzi wynikało, że jako termin rozpoczęcia*

²⁷ Daty zatwierdzenia aktualizacji wynikające z AFS.

²⁸ Z 1 stycznia 2022 r. na 1 lipca 2022 r.

realizacji projektu należy wskazać 2022-01-01, aplikacja nie zaakceptuje innej daty. W kosztorysie należy jako termin rozpoczęcia wskazać datę prawidłową: 2022-07-01.

(dowód: akta kontroli str. 2641-2649)

6. Oferta, stanowiąca załącznik do umowy dotacji zakładała realizację celu głównego, jakim było zorganizowanie oraz przeprowadzenie akcji i przedsięwzięć informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości, poprzez edukację prawno-społeczno-obywatelską w okresie do 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2025 r. Celami szczegółowymi projektu było:

1. przeprowadzenie dwudniowych warsztatów edukacyjnych podnoszących świadomość społeczną oraz zwiększających wiedzę na temat przeciwdziałania przestępczości (tematyka przestępczość nieletnich i młodocianych, uzależnień oraz narzędzi przeciwdziałania);
2. przeprowadzenie dwudniowych warsztatów edukacyjnych dotyczących tematu zagrożeń przestępczością i sposobów kształtowania pozytywnych postaw moralnych i społecznych, przeprowadzanych przez radcę prawnego;
3. przeszkolenie w 2022 r. 60-osobowej grupy, a w 2023 r., 2024 r. i 2025 r. 120 osobowej grupy uczestników projektu z zakresu aktywnego prowadzenia kanałów w social mediach oraz przeprowadzania kampanii społecznych, marketingu, promocji i komunikacji;
4. przeprowadzenie przez uczestników projektu, przy wsparciu doradców ds. social mediów i merytoryki czterech rozległych kampanii społecznych (szczególnie kampanii w internecie) z zakresu profilaktyki przestępczości w okresie od 2022 do 2025 r.

Oferta na realizację zadania i cel szczegółowy projektu nr 4 opisane zostały przez Stowarzyszenie w sposób niezgodny z wymogami Instrukcji składania ofert. Stowarzyszenie nie zdefiniowało bowiem w sposób jednoznaczny działań planowanych w ramach kampanii społecznej, a oferta była w tym zakresie wewnętrznie sprzeczna, raz odwołując się do jednej, a raz do realizacji czterech kampanii. Szerzej zagadnienie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto Oferta zakładała w każdym roku w latach 2022-2025:

- organizowanie i przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych, tj. kampanii społecznej z zakresu profilaktyki przestępczości oraz
- tworzenie, wzmacnianie i rozbudowę sieci pomocy ofiarom przestępstw, zapobieganie przestępczości oraz pomoc postpenitencjarną, w ramach której założono realizację następujących działań: organizację szkoleń z prowadzenia social mediów, zatrudnienie psychologów do prowadzenia warsztatów, doradców ds. merytoryki oraz social mediów i radcy prawnego, jak również organizację weekendowego zjazdu warsztatowego z zakresu stanu wiedzy na temat zagrożeń i kształtowań pozytywnych postaw moralnych i społecznych (warsztaty z psychologiem).

W ofercie stanowiącej załącznik do umowy dotacji wskazano lokalizacje²⁹ w jakich będą realizowane szkolenia w ramach prowadzonych działań, jednak do końca 2023 r. szkolenia realizowano jedynie w Zduńskiej Woli (dziewięć szkoleń) oraz w Warszawie (osiem szkoleń).

Prezes wyjaśnił m.in., że kolejne szkolenia miały być przeprowadzane w województwach pomorskim, opolskim, kujawsko-pomorskim oraz dolnośląskim, lub młodzież z tych województw miała mieć zapewniony dojazd do miejsca przeprowadzenia szkolenia. Z uwagi na wstrzymanie finansowania szkolenia te nie doszły do skutku.

²⁹ Pierwotnie siedem miast: Zduńska Wola, Kalisz, Włocławek, Malbork, Namysłów, Wołomin, Warszawa. Ostatecznie – wskazano sześć województw, na terenie których szkolenia miały się odbywać i były to województwa: łódzkie, opolskie, kujawsko-pomorskie, pomorskie, wielkopolskie i mazowieckie.

(dowód: akta kontroli str. 117-256, 259-456, 2430, 2431-2435, 2489-2492, 2496)
Dodatkowo w 2022 r. założono zakup wyposażenia do prowadzenia kampanii społecznych. Zakup ten został zrealizowany, za łączną kwotę 68 100,00 zł (brutto) zgodnie z przyjętym w umowie harmonogramem i obejmował aparaty fotograficzne wraz z akcesoriami, mikrofony, lampy do zastosowań filmowych i fotograficznych, tuby do zdjęć³⁰.

Według informacji przekazanych przez Stowarzyszenie, na dzień 31 grudnia 2023 r. realizacja rezultatów założonych w projekcie kształtowała się następująco:

- Zdobycie wiedzy z zakresu wykorzystania social mediów do prowadzenia kampanii społecznych – faktyczny koszt realizacji wyniósł 57 624,23 zł³¹;
- Zdobycie/zwiększenie wiedzy z zakresu zasady odpowiedzialności karnej nieletnich (warsztaty z radcą prawnym) – faktyczny koszt realizacji wyniósł 14 000 zł³²;
- Zdobycie/zwiększenie wiedzy na temat zagrożeń i kształtowanie pozytywnych postaw moralnych i społecznych (warsztaty z psychologiem) – faktyczny koszt realizacji wyniósł 63 690,50 zł³³.

W każdym z powyższych (trzech) rezultatów założono wartość docelową na poziomie 420 uczestników, przy czym w latach 2022-2025 odpowiednio: 60, 120, 120, 120 osób. W przyjętych w projekcie założeniach zrekrutowani uczestnicy brali udział w każdym rodzaju aktywności, a każdy z rezultatów dotyczył zdobycia wiedzy z innego zakresu, więc nie wykluczał udziału uczestnika we wszystkich zajęciach. Udział w zaproponowanych trzech rodzajach zajęć przez każdego uczestnika był podstawą i warunkiem realizacji założeń projektu. Beneficjent, do czasu zakończenia kontroli osiągnął rezultat 204 uczestników (tj. 49% realizacji), przy czym w roku 2022 – 62 uczestników (tj. 103% realizacji) i w 2023 r. – 142 uczestników (tj. 118 % realizacji).

- Odbiorcy kampanii społecznej z zakresu przeciwdziałania przestępczości – założono w ofercie łącznie 500 000 wyświetleń postów i materiałów w social mediach. Na koniec 2023 r. licząc ogólnie, rezultat został sprawozdany Dysponentowi w wysokości 181 339 wyświetleń, a zweryfikowana oglądninami liczba wyświetleń, wg stanu na dzień 3 września 2024 r. wynosiła 118 846 odtworzeń/wyświetleń. Faktyczny koszt realizacji wyniósł 148 500 zł³⁴.

Na koniec 2023 r. zadeklarowane w ofercie produkty zadania przedstawiały się następująco:

- 24 nakręconych i zmontowanych filmów w ramach kampanii społecznej – osiągnięto 18 produktów, co stanowi 75% założeń,
- 12 podcastów – osiągnięto dziewięć produktów, co stanowi 75% założeń, faktyczny koszt realizacji filmów i podcastów wyniósł: 124 100 zł;
- 100 grafik oraz GIFów – osiągnięto 57 produktów, co stanowi 57% założeń, faktyczny koszt realizacji wyniósł 16 000 zł;
- 16 artykułów prasowych – osiągnięto sześć produktów, co stanowi 37,5% założeń, faktyczny koszt realizacji wyniósł 6 000 zł;

³⁰ Tj.: trzy aparaty za łączną kwotę 39 000,00 zł, trzy karty pamięci za łączną kwotę 900,00 zł, trzy zestawy oświetlenia studyjnego za łączną kwotę 13 949,35 zł, trzy statywy z głowicą za łączną kwotę 4 200,00 zł, trzy mikrofony za łączną kwotę 2 290,32 zł oraz trzy ładowarki (202,00 zł), sześć akumulatorów (1 014,00 zł), trzy tuby do zdjęć (996,00 zł), trzy torby na sprzęt (2 290,32 zł), trzy paski do aparatu (599,99 zł), trzy lampy led (1 590), trzy filtry na obiektyw (2 098,02 zł).

³¹ Kwoty dotyczą kosztu na organizację szkoleń z prowadzenia social mediów bez wynagrodzenia doradców ds. merytoryki i social mediów.

³² Kwoty dotyczą kosztu wynagrodzenia radcy prawnego.

³³ Kwoty dotyczą kosztu wynagrodzenia psychologów i terapeutów.

³⁴ Kwoty dotyczą wydatków poniesionych na produkcję i postprodukcję kampanii.

- 28 szkoleń z social mediów – osiągnięto 14 produktów, co stanowi 50% założeń, faktyczny koszt realizacji wyniósł 57 624,23 zł³⁵;
- 28 warsztatów z radcą prawnym – osiągnięto 14 produktów, co stanowi 50% założeń, faktyczny koszt realizacji wyniósł 14 000 zł³⁶;
- 150 spotkań z doradcami ds. merytoryki i social mediów – wskazano osiągnięcie 75 produktów, co stanowi 50% założeń, brak możliwości określenia faktycznego kosztu realizacji produktu, ponieważ spotkania stanowią część zakresu zadań doradców;
- 32 warsztaty z psychologami i terapeutami – osiągnięto 26 produktów, co stanowi 81% założeń, faktyczny koszt realizacji wyniósł 63 690,50 zł³⁷.

Udział w projekcie był możliwy po zarejestrowaniu się na stronie internetowej Stowarzyszenia (<https://forms.gle/C7v8WeNsYTKnevP88> lub <https://tiny.pl/wkbsm>). Aby zarejestrować się w projekcie należało za pośrednictwem wskazanych adresów wypełnić formularz zgłoszeniowy ze wskazaniem danych osobowych i kontaktowych, a także zaakceptować warunki przetwarzania danych osobowych (RODO) oraz regulamin uczestnictwa w projekcie. Warunkiem udziału w projekcie, określonym w regulaminie uczestnictwa było posiadanie od 13-18 lat, zamieszkiwanie jednego z województw określonych w projekcie, wypełnienie formularza zgłoszeniowego oraz zobowiązanie do uczestnictwa w 80% organizowanych spotkań i aktywności. Po wysłaniu zgłoszenia za pośrednictwem elektronicznego formularza wszystkie dane zgłaszającego były generowane do pliku excel, który stanowił listę uczestników i umożliwiał dowolne filtrowanie.

(dowód: akta kontroli str. 117-256, 259-456, 1078-1176, 1857-2103, 2243-2316, 2608-2609)

W ofercie stanowiącej załącznik do umowy zawartej z Dysponentem, Stowarzyszenie opisało trzy etapy rekrutacji uczestników do projektu, w tym tworzenie listy uczestników i listy rezerwowej. Prezes wyjaśnił m.in., że nie było potrzeby tworzenia listy rezerwowej ze względu na faktyczną ilość zgłoszonych uczestników. Selekcja się odbywała i odpowiedni doradcy ds. social mediów informowali o przyjęciu lub nieprzyjęciu uczestnika. Informowanie uczestników następowało drogą telefoniczną i mailową.

(dowód: akta kontroli str. 2474, 2479)

Stowarzyszenie nie wyegzekwowało od uczestników projektu 140 zgód na aktywny udział w projekcie, wymaganych § 3 ust. 2 pkt c Regulaminu uczestnictwa w projekcie oraz w związku z § 9 ust. 2 umowy dotacji, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 1869-1881)

Kontrola dokumentacji związanej z organizacją warsztatów, szkoleń i spotkań wykazała, że:

1. Stowarzyszenie wbrew zapisom § 9 ust. 2 umowy nie dokumentowało na bieżąco i w sposób kompletny dokumentacji rzeczowej dotyczącej realizowanych zadań, tj. spotkań z doradcami ds. social mediów. Według wyjaśnień Prezesa spotkania z doradcami odbywały się w 2022 r. 15 razy, a w 2023 r. 55 razy i były dopasowywane pod względem dostępności dla uczestników, a wiele z nich odbywało się on-line.
2. Stowarzyszenie zawarło umowy oraz agendy szkoleń/warsztatów w formie ustnej, wbrew § 9 ust. 2 umowy, co uniemożliwiło weryfikację zakresu i przedmiotu tych umów, umówionej ceny oraz terminu realizacji zadania.

³⁵ Kwota dotyczy wyłącznie kosztu na działania określone w ofercie bez wynagrodzenia doradców ds. merytoryki i social mediów.

³⁶ Kwota dotyczy wynagrodzenia dla radcy prawnego.

³⁷ Kwota dotyczy kosztu wynagrodzenia psychologów i terapeutów.

Organizacja warsztatów, szkoleń i braku dokumentowania spotkań została szerzej opisana w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 2243, 2245, 2333, 2395-2402, 2489, 2492, 2531, 2563-2600)

Kontrahenci realizujący w ramach projektu usługi w zakresie przeprowadzenia warsztatów wystawiali faktury na zrealizowaną liczbę godzin warsztatów i szkoleń, konsultacje z uczestnikami po szkoleniu oraz czas na przygotowanie i opracowanie materiałów szkoleniowych.

Prezes wyjaśnił m.in., że według standardów rynkowych dla wykonawcy usługi szkoleniowej uwzględnia się koszt przygotowania warsztatów. Dodatkowo warsztaty te były rozszerzane na spotkaniach z uczestnikami przed i po zjeździe stacjonarnym, a także opiniowanie produktów tworzonych w ramach kampanii i odpowiedzi na pytania uczestników powstałe w wyniku spotkań z doradcami ds. social mediów.

(dowód: akta kontroli str. 2467-2473, 2563-2600)

Odnosnie promocji projektu Prezes wyjaśnił, że działania upowszechniające wiedzę na temat projektu wśród szkół odbywały się na spotkaniach osobistych w placówkach z odpowiednimi dyrektorami i nauczycielami oraz poprzez działania w internecie (strona internetowa, media społecznościowe). W trakcie kontroli ustalono, że Beneficjent nie promował projektu w prasie dla nauczycieli³⁸. Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa działanie to nie zostało zrealizowane z uwagi na bardzo niski współczynnik konwersji takich ogłoszeń, a całość nacisku przeniesiono na media internetowe. Stowarzyszenie nie korzystało także z przewidzianych w ofercie mailowych ogłoszeń skierowanych bezpośrednio do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 2474-2475, 2479)

7. W umowie dotacji nie wskazano okresu trwałości wytworzonych produktów. Zastrzeżono natomiast w § 14 ww. umowy zakaz zbywania ruchomości związanych z realizacją zadań, zakupionych na rzecz Stowarzyszenia za środki pochodzące z dotacji, przez okres pięciu lat od dnia zakończenia realizacji przedmiotu umowy. Sprzęt zakupiony w trakcie realizacji zadań, na dzień 17 lipca 2024 r. (przeprowadzenie ogiedzin), znajdował się w posiadaniu Stowarzyszenia, a ponadto był kompletny i sprawny.

(dowód: akta kontroli str. 1857-1868)

8. W ofercie Beneficjent wskazał, iż w ramach kampanii społecznej/informacyjnej ukaże się w każdym roku: pięć filmów, 25 grafik i trzy podcasty. Produkty te będą emitowane we wszystkich mediach społecznościowych. Na kampanię składały się treści publikowane w Internecie poprzez serwisy: YouTube, Facebook, Instagram, stronę internetową Stowarzyszenia.

W ramach realizacji kampanii Stowarzyszenie opublikowało szereg postów w mediach społecznościowych zawierających materiały, w tym multimedialne takie jak grafiki, filmy, zdjęcia, shortsy, a także podcasty zrealizowane ze środków dotacji. Zgodnie z zestawieniem opublikowanych materiałów sporządzonym przez Stowarzyszenie na potrzeby kontroli, wg stanu na koniec 2023 r.:

- na Facebook'u opublikowano 53 posty z łączną liczbą 65 804 wyświetleń;
- na Instagramie opublikowano 74 posty z 53 735 wyświetleniami;
- na portalu YouTube opublikowano 17 filmików, podcastów i shortsów z łączną liczbą 3 956 wyświetleń, z czego w trakcie kontroli trzy podcasty były niedostępne.

Strona internetowa Stowarzyszenia <https://trampolinazdunskawola.com> zawierała 19 wpisów/artykułów/relacji dotyczących realizacji projektu.

W wyniku kontroli NIK³⁹ stwierdzono, że ze 106 multimedii zamieszczonych na facebook'u dziewięć dotyczyło promocji projektu, 43 realizowało koncepcję

³⁸ Beneficjent wskazał to narzędzie promocji w ofercie.

³⁹ Przyjmując założenie zgodnie z którym projekt w części dotyczącej realizacji kampanii społecznej ustrukturyzowany został na trzech poziomach realizacyjnych, których wypełnienie prowadzić miało do

merytoryczną projektu, a 54 zdjęcia obrazujące uczestników nie dało się przyporządkować do żadnej z przywołanych kategorii⁴⁰.

Na Instagramie opublikowano 135 plików z czego: 10 filmów dotyczyło promocji projektu, a 16 warstwy merytorycznej projektu. Z 39 grafik 37 dotyczyło merytoryki projektu, a dwa promocji projektu. Natomiast 70 zdjęć obrazujących uczestników nie dało się przyporządkować do żadnej z przywołanych kategorii⁴¹.

Spośród 17 filmów zamieszczonych na platformie YouTube 11 dotyczyło zagadnień merytorycznych, a sześć promocyjnych.

Większość z realizowanych filmów, podcastów, shortsów, grafik i zdjęć zawierało w sobie elementy promujące projekt, a część tych, które w sposób bardziej jednoznaczny dotyczyło promocji projektu, bądź pośrednio, albo bezpośrednio dotyczyło także zagadnień merytorycznych.

Ponadto należy zauważyć, że Stowarzyszenie opracowało dodatkowo 16 materiałów multimedialnych, które z uwagi na brak ciągłości w finansowaniu projektu, nie zostały opublikowane.

Przykładowe treści materiałów publikowanych za pośrednictwem Internetu (głównie portale społecznościowe i platforma YouTube) dotyczyły m.in. tematów trudnych relacji wśród młodzieży, hejtu w Internecie, pokazania młodzieży właściwej drogi życiowej i zatytułowane były m.in.: „Czy wiesz, że masz niezwykłą moc?"; „Hej! Nienawiść w Internecie"; „Czy potrzebujesz bezpłatnego wsparcia psychologicznego?"; „Budowanie Trwałych relacji"; „Praca nad sobą to klucz ...".

NIK wskazuje, że tak szeroko prezentowana i bardzo niejednorodna tematyka nie może być w całości i w sposób jednoznaczny, bezpośrednio związana z profilaktyką przestępczości.

(dowód: akta kontroli str. 1882-2103, 2430, 2434)

Prezes wyjaśnił m.in., że ww. zestawienie opublikowanych materiałów zostało przesłane do Opiekuna Projektu w styczniu 2023 r. oraz styczniu 2024 r. W momencie przesyłania podane linki przekierowywały bezpośrednio do wytworzonych na potrzeby projektu materiałów, jednak z przyczyn niezależnych od Stowarzyszenia (zmiana struktury linków przez Facebook'a i YouTube) linki prowadzą do ogólnej podstrony przeznaczonej do publikowania filmików lub uległy uszkodzeniu.

Podczas kontroli NIK, Prezes przekazał aktualne na 25 lipca 2024 r. odnośniki (linki) do opublikowanych materiałów.

(dowód: akta kontroli str. 2426-2428)

Stowarzyszenie wykazało w sprawozdaniach składanych Dysponentowi zawyżoną o 62 493 liczbę odbiorców kampanii społecznej (wg stanu na 3 września 2024 r.). Wynikało to z faktu wskazania liczby wyświetleń/odtworzeń materiałów publikowanych w Internecie jako liczby odbiorców.

Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił, że rozbieżność między wartością sprawozdaną „Odbiorcy kampanii edukacyjnej i informacyjnej (tak kampania została określona w sprawozdaniach Stowarzyszenia składanych do MS) z zakresu przeciwdziałania przestępczości”, a wynikami wyświetleń/odtworzeń materiałów zamieszczonych w Internecie - stwierdzona w trakcie oględzin - wynika z faktu, że 22 posty z Instagrama nie mają możliwości podglądu wskaźnika wyświetleń. Dostępny jest tylko zasięg postów, który nie jest miarodajny i w żaden sposób porównywalny z ilością wyświetleń. Natomiast na dzień składania sprawozdania do Dysponenta

osiągnięcia wyznaczonego celu: I cel szczegółowy; II opracowanie koncepcji i narzędzi realizacji celu szczegółowego – w Ofercie zaplanowano, że: „uczestnicy zrealizują krótkie materiały filmowe, w ramach których podopieczni Klubów Młodzieżowych, zaproszeni goście, celebryci opowiedzą swoją historię i jak udało im się podjąć właściwą życiową decyzję i zmienić bieg swojego życia (...); III – wytworzenie produktu jakim jest film, short's, grafika itp. zgodnie z opracowaną koncepcją.

⁴⁰ Zdjęcia wykonane w trakcie realizacji Projektu.

⁴¹ J.w.

Funduszu statystyki związane z ilością wyświetleń były dostępne. Stowarzyszenie nie dokumentowało jednak ilości wyświetleń/odtworzeń materiałów publikowanych w Internecie, więc nie istnieje możliwość wskazania ilości wyświetleń/odtworzeń na dzień składania sprawozdań Dysponentowi Funduszu. Dodatkowo Dysponent Funduszu Sprawiedliwości nigdy nie wnosił o udokumentowanie liczby wyświetleń/odtworzeń zamieszczonych w Internecie materiałów. Stowarzyszenie nie jest w stanie udowodnić ilości wyświetleń/odtworzeń materiałów opublikowanych w Internecie na dzień składania sprawozdań, ani też na inny wyznaczony wstecznie dzień.

Brak dużego (znaczącego) przyrostu ilości wskaźnika wyświetleń po 31 grudnia 2023 r., zdaniem Prezesa Stowarzyszenia wynika z faktu, że zgodnie z harmonogramem w 2024 r. powinny być publikowane nowe treści w ramach prowadzonej kampanii społecznej. Natomiast ze względu na zablokowanie środków przez Ministerstwo Sprawiedliwości nowe posty nie są publikowane, a starsze nie są promowane.

Zdaniem NIK, wyjaśnienia Prezesa Stowarzyszenia jakoby wyświetlenia 22 postów miały osiągnąć wartość 62 493 są mało wiarygodne ze względu na fakt, że pozostałe 50 postów wyświetlono 41 375 razy (tj. o ponad 21 tys. razy mniej). NIK zauważa jednak, że brak dokumentowania osiągniętych rezultatów wpływa negatywnie na prawidłowość rozliczenia rezultatu projektu dot. odbiorców kampanii edukacyjnej i informacyjnej z zakresu przeciwdziałania przestępczości.

(dowód: akta kontroli str. 1934-1935, 2040-2091, 2100-2103)

9. Zawarta umowa dotacji nie zobowiązywała Stowarzyszenia do przedstawienia szczegółowego planu promocji jako warunku do uzyskania akceptacji opiekuna projektu dla wytworzonych produktów. Beneficjent uzgadniał drogą mailową i telefonicznie kwestie dotyczące publikowania przygotowanych materiałów. Dodatkowo jak wyjaśnił Prezes pomimo wcześniejszych uzgodnień *wszystkie materiały zostały przekazane Dysponentowi na nośniku pendrive na koniec 2022 r. oraz 2023 r.*

Ponadto, od 2023 r. Stowarzyszenie informowało drogą mailową opiekuna projektu o organizowanych szkoleniach i warsztatach. Jednocześnie w roku 2022 r. takie informacje nie były przekazywane, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 7 ust. 1b umowy dotacji, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 2334, 2338)

10. Minister Sprawiedliwości na podstawie zawartej umowy udzielił Stowarzyszeniu dotacji celowej na łączną kwotę brutto: 3 582 657,60 zł, przy czym w roku 2022 na kwotę: 641 236,80 zł oraz w latach 2023-2025 odpowiednio w każdym roku 980 473,60 zł. Zawarta umowa dotacji nie wymagała wkładu własnego Beneficjenta. Rzeczywistego przekazania dotacji celowej na wyodrębniony rachunek bankowy Beneficjenta dokonano w 2022 r. w dwóch transzach⁴² w kwocie 320 618,40 zł każda oraz w 2023 r. w czterech transzach⁴³ w kwocie 245 118,40 zł każda. Stowarzyszenie do zakończenia kontroli NIK nie otrzymało w 2024 r. kolejnych transzy przewidzianych umową dotacji.

Jak wyjaśnił Prezes: *Stowarzyszenie nie zostało oficjalnie poinformowane o wstrzymaniu transz dotacji z Funduszu Sprawiedliwości. Informacje były odbierane z mediów publicznych. Pozostawaliśmy w stałym kontakcie telefonicznym i mailowym z opiekunem projektu, jednak opiekun również informował, że nie posiada dla nas informacji, poza poleceniem śledzenia komunikatów prasowych i w mediach publicznych. Analogiczna sytuacja była, kiedy kontaktowaliśmy się z sekretariatem*

⁴² Pierwsza w terminie 2 dni od dnia zawarcia umowy dotacji tj. 11 sierpnia 2022 r. oraz druga 20 września 2022 r.

⁴³ W terminach: 9 stycznia 2023 r., 31 marca 2023 r., 31 maja 2023 r. oraz 26 września 2023 r.

Ministerstwa Sprawiedliwości czy Departamentu Funduszu Sprawiedliwości. Zastępca Dyrektora Departamentu FS w MS pismem z dnia 27 czerwca 2024 r. poinformował Beneficjenta, iż *umowa jest wadliwa, a środki, które miałyby być tytułem Umowy wypłacone, podlegałyby zwrotowi. (...), żadne środki tytułem umowy nie będą Państwu udostępniane, w odniesieniu zaś do środków już wypłaconych przedsięwzięte zostaną czynności przewidziane prawem (...).*

(dowód: akta kontroli str. 117-220, 438-439, 2325, 2330, 2608-2609)

11. Stowarzyszenie otrzymało od Dysponenta Funduszu dotację w łącznej kwocie 1 621 710,40 zł⁴⁴, z której wydatkowano: 1 534 376,12 zł⁴⁵, i z których kwota 6 550,26 zł została uznana przez Ministerstwo Sprawiedliwości za wydatki niekwalifikowalne oraz dokonano zwrotu pobranych w 2022 r., w nadmiernej wysokości kosztów administracyjnych w kwocie 11 277,96 zł.

Badaniem objęto 100 dokumentów księgowych z 234 przedstawionych podczas kontroli na łączną kwotę 629 788,84 zł⁴⁶, co stanowi 42,74% ogółu dokumentów księgowych (41,05% wartości ogółu dokumentów księgowych dotyczących wydatków merytorycznych⁴⁷). Wydatki poniesione przez Beneficjenta obejmowały okres realizacji zadania wskazany w umowie dotacji, przy czym cztery rachunki⁴⁸, obejmowały wynagrodzenie za okres przed zawarciem umowy, tj. od 1 lipca do 8 sierpnia 2022 r. Ogłoszony IX otwarty konkurs oraz zawarta przez Stowarzyszenie umowa dotacji dopuszczały możliwość kwalifikowania wydatków związanych z realizacją umowy dotacji poniesionych przed zawarciem umowy dotacji, nie wcześniej jednak niż od 1 lipca 2022 r. Łączna kwota wydatków uznanych za kwalifikowalne przez zawarciem umowy dotacji, tj. przed 9 sierpnia 2022 r. wynosiła 19 264,80 zł⁴⁹.

Dokumenty księgowe objęte badaniem zostały należycie opisane oraz miały swoje odzwierciedlenie w kosztorysie przyjętym przez MS. Ponadto dokumenty te zostały sporządzone zgodnie z art. 22 urach i § 9 pkt 5 umowy dotacji oraz zawierały wszystkie elementy określone w art. 21 urach, za wyjątkiem dwóch dokumentów dotyczących wydatków merytorycznych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Przeprowadzone badanie wykazało również, że w przypadku sześciu dokumentów w 2022 r. oraz 14 w 2023 r. na łączną kwotę 9 544,60 zł, Stowarzyszenie, z naruszeniem § 3 ust. 4 i 5 umowy dotacji, dokonało refundacji z konta projektu wydatków poniesionych gotówkowo lub kartą płatniczą niezwiązaną z kontem projektu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 1259-1855, 2329)

12. Zgodnie z § 9 ust. 3 umowy, Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych od Dysponenta środków z dotacji oraz dokonywanych wydatków związanych z realizacją tej umowy. Rozliczenia związane z dotacją ujmowano w księgach rachunkowych Stowarzyszenia na wydzielonych analitycznie kontach księgowych. Polityka rachunkowości zawierała wymagane elementy określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 18-48, 1806-1831)

⁴⁴ W tym 641 236,80 zł w roku 2022 oraz 980 473,60 zł w 2023 r.

⁴⁵ W tym 594 843,14 zł w roku 2022 oraz 932 974,02 zł w 2023 r.

⁴⁶ W tym: 324 933,96 zł z wystawionych rachunków oraz 304 854,88 zł z pozostałych dokumentów księgowych (w szczególności z faktur).

⁴⁷ Kwota wydatkowana od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. - 1 534 376,12 zł.

⁴⁸ Dotyczące wynagrodzenia doradców ds. merytoryki oraz social mediów

⁴⁹ Tj. wynagrodzenie za lipiec 2022 r. czterech osób po 4 816,20 zł każda. Z uwagi na przyjęcie w umowach wynagrodzenia ryczałtowego kwota za sierpień nie została uwzględniona.

13. Beneficjent przełał na konto Stowarzyszenia koszty administracyjne w wysokości od lipca do grudnia 2022 r. - 159 999,96 zł⁵⁰ oraz za 2023 r. - 204 166,60 zł⁵¹. Zgodnie z § 4 ust 3 umowy dotacji w rocznych rozliczeniach końcowych koszty administracyjne nie mogły przekroczyć 25% wartości kosztów kwalifikowalnych. Stowarzyszenie dnia 4 lipca 2023 r. dokonało zwrotu nadmiernie pobranych w 2022 r. kosztów administracyjnych w kwocie 11 277,96 zł⁵², ustalonej w toku prowadzonego w okresie od 20 lutego 2023 r. do 2 sierpnia 2023 r. postępowania administracyjnego w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji.

W 2022 r.⁵³ i 2023 r. koszty administracyjne nie przekroczyły określonej w umowie 25% wartości kosztów kwalifikowalnych zgłoszonych w sprawozdaniach. Koszty te były wyliczone na podstawie zaakceptowanego przez Dysponenta sprawozdania za I połowę 2023 r. oraz złożonego i niezaakceptowanego (do 25 lipca 2024 r.) sprawozdania za II połowę 2023 r.

Koszty administracyjne, które zostały zaksięgowane na wyodrębnionym koncie 501 wynosiły łącznie 202 304,57 zł, w tym w 2022 r. - 54 213,63 zł⁵⁴ i w 2023 r. - 148 090,94 zł⁵⁵. Na podstawie analizy 56 dowodów księgowych, tj. 100% kosztów administracyjnych zaksięgowanych na koncie 501 ustalono, że do kosztów administracyjnych Beneficjent zakwalifikował m.in.: wynagrodzenie koordynatora i księgowej, koszty materiałów biurowych i usługi kurierskiej. Wydatki te były opisywane zgodnie z art. 21 ustawy o rachunkowości, za wyjątkiem rachunków obejmujących wynagrodzenie koordynatora i księgowej za okres od lipca do grudnia 2023 r.⁵⁶, trzech faktur za usługę kurierską i jednej faktury za zakupy materiałów biurowych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto wydatki, które MS (w trakcie realizacji umowy) uznało za niekwalifikowalne oraz dotyczące kar i odsetek zostały zaksięgowane jako koszty administracyjne, co było niezgodne z § 4 ust. 1 umowy, i co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 457-473, 586-590, 1832-1833, 2329)

14. Stowarzyszenie nie było zobowiązane do stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁷, za wyjątkiem określonych w ww. ustawie zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do zamówień klasycznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 zł, oraz organizowania zamówień klasycznych i konkursów, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne. Jak ustalono w toku kontroli wartość zakupionych towarów i usług realizowanych przez podmioty gospodarcze w ramach kontrolowanego zadania nie przekraczała kwoty 130 000 zł.

Stowarzyszenie w latach 2022-2023 wypłaciło dziewięciu kontrahentom łącznie 324 605,27 zł brutto (282 769,52 zł netto). Wydatki te były poniesione z tytułu realizacji umowy zawartej jedynie w formie ustnej (również w zakresie wskazania umówionej ceny, przedmiotu i terminu realizacji zadania). Powyższe stanowiło naruszenie § 9 ust. 2 umowy dotacji, zgodnie z którym Beneficjent zobowiązany był do bieżącego i kompletnego prowadzenia dokumentacji rzeczowej dotyczącej realizowanych w ramach umowy dotacji zadań. Ww. naruszenie umowy szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁵⁰ W każdym miesiącu kwota 26 666,66 zł

⁵¹ Kwota 20 416,66 zł przelewana przez 10 miesięcy (styczeń – wrzesień i listopad, brak przelewu za październik i grudzień).

⁵² Kwota pomniejszona o 44,88 zł, które zostały nadpłacone w ramach dokonanego przez Stowarzyszenie zwrotu niewykorzystanej dotacji za 2022 r.

⁵³ Po zwróceniu do MS kwoty 11 277,96 zł

⁵⁴ 10 dowodów księgowych.

⁵⁵ 46 dowodów księgowych.

⁵⁶ Łącznie 13 rachunków.

⁵⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 2333, 2395)

Stowarzyszenie podpisało osiem umów o dzieło, w których zawarto postanowienia o przeniesieniu na rzecz Stowarzyszenia autorskich praw majątkowych do wytworzonych utworów, zgodnie z § 5 ust. 1 umowy dotacji. Ponadto zawarto jedną umowę zlecenie dotyczącą nagrania materiałów, ich montażu i udźwiękowienia oraz emisji w ramach zadania dotyczącego organizacji i emisji pięciu filmów w mediach społecznościowych, w której pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 5 ust. 1 umowy dotacji, nie zamieszczono postanowień w tym przedmiocie, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dodatkowo Stowarzyszenie zawarło z dwoma przedsiębiorcami realizującymi usługi na jego rzecz umowy w formie ustnej. Z wystawionych przez kontrahentów faktur wynikało, że umowy te dotyczyły realizacji zdjęć do filmów w przypadku jednego przedsiębiorcy oraz realizacji zdjęć do filmów, prac graficznych oraz przygotowania gotowych filmów w przypadku drugiego przedsiębiorcy. W konsekwencji braku dochowania wymaganej art. 53 ustawy o prawie autorskim pisemnej formy ww. umów, Stowarzyszenie nie nabyło autorskich praw majątkowych do utworów objętych ww. umowami, co stanowiło naruszenie §5 ust. 1 umowy dotacji i co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 901-904, 2333-2334, 2395)

15. Informacja kwartalna za I kwartał 2023 r. została przekazana do MS w dniu 19 kwietnia 2023 r., tj. z przekroczeniem o cztery dni terminu określonego w §11 ust. 2c umowy dotacji. Z kolei ustalenie rzeczywistej daty przekazania pozostałych trzech informacji kwartalnych za 2023 r. nie było możliwe ze względu na fakt, że Prezes przedłożył kontrolującym 14 potwierdzeń nadania przesyłek pocztowych, na których nie wskazano zawartości przesyłki. Jedynym uprawdopodobnieniem złożenia sprawozdania był wskazany na potwierdzeniu nadania adresat – opiekun projektu. Należy stwierdzić, że wśród przekazanych do kontroli potwierdzeń nadania trzy mogły dotyczyć przesłania informacji kwartalnych, tj. potwierdzenia nadań: z 14 lipca 2023 r. (za II kwartał 2023 r.), z 3 października 2023 r. (za III kwartał 2023 r.) oraz z 15 stycznia 2024 r. (za IV kwartał 2023 r.). Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pozostałe informacje kwartalne i comiesięcznie przekazywane wyciągi bankowe z konta projektowego zostały przekazane Dysponentowi w terminach określonych w umowie dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 2436-2452, 2453-2462)

16. Zwrotu niewykorzystanej dotacji za 2022 r. dokonano w dniu 13 stycznia 2023 r. w wysokości 46 393,66 zł, tj. w kwocie o 44,88 zł wyższej od należnej. Wobec tego Dysponent decyzją z dnia 2 sierpnia 2023 r. powstałą nadpłatę (44,88 zł) zaliczył na poczet przekroczenia kosztów administracyjnych.

Rozliczenie dotacji za 2023 r. nastąpiło w dniu 15 stycznia 2024 r. w dwóch przelewach w wysokości odpowiednio: 40 941,5 zł i 8,0 zł.

(dowód: akta kontroli str. 586-591, 2345, 2346)

17. Stowarzyszenie przekazywało terminowo sprawozdania z wykorzystania dotacji, natomiast terminowość przekazywanych odpowiedzi na powstałe w trakcie weryfikacji sprawozdań pytania Dysponenta nie była możliwa do ustalenia z uwagi na brak udokumentowania ww. działań ze strony Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str.: 2453-2462)

Prezes w wyjaśnieniach wskazał m.in., że w dokumentacji projektowej nie znajdują się odpowiedzi na pisma z MS, ponieważ były one tworzone w wersji komputerowej. Następnie były one drukowane, podpisywane i nadawane pocztą do Ministerstwa Sprawiedliwości. Prezes dodał, że praktyką Stowarzyszenia nie jest tworzenie kopii dokumentów wysyłanych, a Stowarzyszenie nie miało obowiązku potwierdzania dochowania wyznaczonego terminu przez MS na odpowiedź w sprawie weryfikacji

składanych sprawozdań. Ponadto wyjaśnił, że pisma do Dysponenta były wysyłane z zachowaniem terminu, jednak Stowarzyszenie nie jest w stanie udokumentować zachowania terminowości, ponieważ nie było to obowiązkiem Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str. 2463, 2465)

Umowa dotacji nie została w całości rozliczona z uwagi na fakt, że projekt miał być realizowany do końca 2025 r., a poprawność złożonego sprawozdania za II półrocze 2023 r. nie została oceniona przez Dysponenta do dnia zakończenia kontroli.

18. Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą, nie przeprowadziło zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań w ramach projektu, co było niezgodne z §11 ust. 14 umowy dotacji, a szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 2326, 2331)

19. Dysponent w dniu 20 lutego 2023 r. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości na rok 2022. Celem tego postępowania było określenie kwoty przypadającej do zwrotu i terminu, od którego nalicza się odsetki w sytuacji braku dokonania zwrotu w terminie. Postępowanie to umorzono w całości decyzją z dnia 2 sierpnia 2023 r. (trwało 163 dni). MS pięciokrotnie - w okresach miesięcznych⁵⁸ informowało Stowarzyszenie o niezalutwieniu sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵⁹ i wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy. Kolejne postępowanie Dysponent wszczął 15 lutego 2024 r. i termin załatwienia sprawy był również cyklicznie przedłużany.

(dowód: akta kontroli str. 457-473, 573-577, 2430, 2434, 2610-2613)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Stowarzyszenie przygotowało Ofertę na realizację zadania i określiło cel szczegółowy projektu nr 4 w sposób niezgodny z wymogami instrukcji składania ofert. Zgodnie z ww. Instrukcją cel główny jak i cele szczegółowe projektu powinny być określone według koncepcji SMART, tj. powinny być sprecyzowane – cel miał być jasno określony w sposób konkretny i jednoznaczny, niepozostawiający miejsca na dowolność interpretacji; mierzalne – cel powinien dawać oferentowi możliwość weryfikacji postępów w czasie realizacji projektu, jak również sprawdzenia, że cel został osiągnięty po zakończeniu projektu; osiągalne – możliwe do osiągnięcia i istotne – ich realizacja przyniesie określone korzyści, oraz określone w czasie – czyli z określoną datą realizacji projektu.

W Ofercie Stowarzyszenie opisało cel szczegółowy nr 4 w sposób bardzo ogólny jako *przeprowadzenie przez uczestników projektu, przy wsparciu doradców ds. social mediów i merytoryki, czterech rozległych kampanii społecznych (szczególnie kampanii w Internecie) z zakresu profilaktyki przestępczości w okresie od 2022 do 2025 r.* Nie wskazano co przyjęło pod sformulowaniem rozległych kampanii społecznych (tj. jaki był ich główny cel, jakie działania i w jakim zakresie będą te

⁵⁸ Zawiadomienie z 17 marca 2023 r. wyznaczające nowy termin załatwienia sprawy do 20 kwietnia 2023 r.; Zawiadomienie z 20 kwietnia 2023 r. wyznaczające nowy termin załatwienia sprawy do 20 maja 2023 r.; Zawiadomienie z 19 maja 2023 r. wyznaczające nowy termin załatwienia sprawy do 20 czerwca 2023 r.; Zawiadomienie z 19 czerwca 2023 r. wyznaczające nowy termin załatwienia sprawy do 20 lipca 2023 r.; Zawiadomienie z 18 lipca 2023 r. wyznaczające nowy termin załatwienia sprawy do 20 sierpnia 2023 r. Przed umorzeniem MS wydało postanowienie z dnia 18 lipca 2023 r. wyznaczające siedmiodniowy termin do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenia wniosków dowodowych i żądań.

⁵⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm., dalej: Kpa

kampanie obejmować), nie określono ich przedmiotu, nie wskazano też czy będą jednorodne merytorycznie, czy też każda kampania realizować będzie inny zakres tematyczny. Ponadto nie określono czasu realizacji poszczególnych kampanii (czy będą to cztery kampanie realizowane przez cały okres projektu czy osobna kampania co roku). Co więcej Oferta była w tym zakresie wewnętrznie sprzeczna, odwołując się w swej treści także do organizacji jednej kampanii społecznej w ciągu czterech lat realizacji projektu.

Dodatkowo wytworzone w ramach projektu produkty (filmy, podcasty, grafiki i posty) dotyczyły niepowiązanych merytorycznie zagadnień, w szczególności takich jak: praca terapeuty psychologa, lęk przed odrzuceniem i wspomnienia tej osoby z dzieciństwa⁶⁰, planów życiowych 17-letniego wychowanka Stowarzyszenia⁶¹, znaczenia modlitwy i wiary w zmianie postaw życiowych⁶², twórczego wyrażania siebie, zarządzania czasem, doceniania innych ludzi⁶³, dostępu do telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży, wyrażania emocji i złości, zauważania swoich sukcesów, realizowania pasji życiowych, samodyscypliny oraz osobistej porannej rutyny, czy też dobrej atmosfery panującej na zajęciach organizowanych w ramach projektu⁶⁴. Znaczna część, tj. 26 z 258 łącznie opublikowanych produktów promowała sam projekt realizowany przez Stowarzyszenie i zachęcała do uczestnictwa w tym przedsięwzięciu, a aż 125⁶⁵ trudno jednoznacznie przyporządkować czy to do części promocyjnej czy merytorycznej. Powyższe skutkuje także tym, że, trudno jednoznacznie i bezpośrednio powiązać tak niejednorodną tematykę z profilaktyką przestępczości, a także przyjąć, że realizowane działania stanowiły kampanię społeczną, której cechami konstytutywnymi wymienianymi w literaturze przedmiotu⁶⁶ są: zestaw różnych działań zaplanowanych w konkretnym czasie, ukierunkowanie na określoną grupę docelową oraz cel (przesłanie, myśl przewodnia kampanii), którym jest doprowadzenie do wzrostu wiedzy, zmiany myślenia, zachowania wobec określonego problemu społecznego lub rozwiązanie problemu społecznego⁶⁷. Prezes w wyjaśnieniach wskazał m.in., że cel został opisany zgodnie z zasadami SMART. Ze względu na algorytmy w wybranych kanałach dotarcia do młodzieży i dorosłych, po konsultacji m.in. z opiekunem projektu zdecydowaliśmy się na ciągłe, regularne publikowanie treści (jedna kampania). Wpłynęło to pozytywnie na pozyskanie jak największej liczby odbiorców, o czym świadczą wykazy osiągniętych wyświetleń. W ofercie projektu wyszczególnione są wskaźniki pozyskanych wyświetleń oraz wytworzonych materiałów, które wskazują na prawidłową realizację kampanii informacyjnej. Podział na cztery kampanie wiąże się wyłącznie z podziałem na lata realizacji projektu – cztery lata, cztery kampanie – uproszczenie zastosowane dla sprawniejszego rozliczania każdego roku. (...) pojęcie czterech kampanii dotyczy całego trwania projektu, co oznacza jedną kampanię kontynuowaną przez całość

⁶⁰ Tytuł: „Nikt mnie nie rozumie...”, <https://www.youtube.com/watch?v=nUVextb-9Ww>.

⁶¹ Tytuł: „Co jest naprawdę ważne dla 17-latkę? <https://www.youtube.com/watch?v=m0r3HBgSDY>.

⁶² Tytuł: „Od imprezowicza do ewangelizatora” <https://www.youtube.com/watch?v=9znXL2VF8u4>.

⁶³ Tytuł: „Jak Wprowadzić trwałe zmiany w życiu?” <https://www.youtube.com/watch?v=NwWMr-Y0bwg>.

⁶⁴ Tytuł: „Warsztaty Tu i Teraz z perspektywy uczestniczki” <https://www.youtube.com/watch?v=Pmpg-zdPPH4>.

⁶⁵ Głównie zdjęć obrazujących uczestników, wykonanych w trakcie realizacji Projektu.

⁶⁶ Zob. m.in. Beata Tarczydło, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie „Kampania społeczna w teorii i praktyce”, https://mfiles.pl/pl/index.php/Kampania_spo%C5%82eczna (dostęp: 04.12.2024 r.).

⁶⁷ Przykładami kampanii społecznych/informacyjnych z ostatnich lat są m.in.: „Wolność słowa na Białorusi” – kampania dotycząca braku wolności słowa na Białorusi, prześladowania białoruskich więźniów sumienia i obrońców praw człowieka, „Autyzm – całe moje życie” – szerząca wiedzę o autyzmie, „Do ostatniego drzewa” – zwiększenie świadomości wagi Puszczy Białowieskiej, „Movember” – skupiająca się na promocji zdrowia mężczyzn oraz walki z rakiem prostaty i jąder. Zob. m.in. https://sektor3-0.pl/blog/kampanie-spoeczne-ktore-musisz-znac/?gad_source=1&qclid=EALaQobChMI0KLS4eyLiqMVH0SRBR06SDSnEAAAYASAAEqJThPD_BwE, <https://adnext.pl/blog-adnext/strategia/kampania-spoeczna/> (dostęp: 04.12.2024 r.).

trwania projektu prowadzoną w czterech latach trwania projektu – każdy rok ma swoją iterację⁶⁸ kampanii. W sprawie niespójnego prezentowania liczby kampanii w ofercie Prezes wyjaśnił m.in., że Dysponent Funduszu nie zgłosił uwag i taka niespójność, omyłka pisarska pozostała w zaakceptowanej ofercie. W sprawie definiowania pojęcia kampanii społecznej Prezes wyjaśnił, że pojęcie to jest szeroko rozumiane i można je interpretować na wiele sposobów. Zgodnie z przyjętą przez nas definicją kampanii, publikowane treści były jednorodne i spełniały swoją rolę, tj. prowadziły do realizacji celu projektu.

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia potwierdzają sprzeczne zapisy w Ofercie dotyczące kampanii społecznej oraz brak zgodności z koncepcją SMART. Ponadto takie ujęcie celu szczegółowego nr 4 oraz zdefiniowanie planowanej kampanii społecznej, sprawiło, że cel szczegółowy nie był dostatecznie sprecyzowany, jednoznaczny i mierzalny oraz nie dawał możliwości weryfikacji postępów projektu. W konsekwencji brak było możliwości jednoznacznego potwierdzenia realizacji przez Stowarzyszenie tego celu i przypisania wytworzonych w ramach całego projektu produktów i rezultatów do kampanii, uniemożliwiając w konsekwencji rozliczenie projektu. Należy także zauważyć, że w sprawozdaniach przedkładanych do MS Stowarzyszenie wykazywało realizację zadania: *Organizowanie oraz przeprowadzenie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* (w latach objętych kontrolą), a w ramach tego zadania poszczególne koszty związane m.in. z realizacją zdjęć do filmów, prac graficznych, montażem, nie zaś z realizacją celu szczegółowego. Z uwagi na takie ujęcie sprawozdawczości nie było możliwe rozliczenie realizacji celu szczegółowego w trakcie trwania projektu.

(dowód: akta kontroli str. 2641-2649)

2. Stowarzyszenie, nie prowadziło na bieżąco i w sposób kompletny dokumentacji rzeczowej dotyczącej realizowanych zadań, co było niezgodne z § 9 ust. 2 umowy.

I tak:

a) Beneficjent nie zawarł w formie pisemnej w latach 2022-2023 umów z dziewięcioma kontrahentami, w wyniku czego nie wskazano w formie pisemnej umówionej ceny, przedmiotu i terminu realizacji zadania oraz dokumentacji powykonawczej wskazującej na zakres prac zleconych i wykonanych, a realizacja szkoleń/warsztatów z tematyki zagrożeń przestępczością, sposobów kształtowania pozytywnych postaw moralnych i społecznych, przeciwdziałania przestępczości oraz social mediów została udokumentowana tylko poprzez listy obecności oraz dokumentację fotograficzną. Z tego tytułu Stowarzyszenie wypłaciło 324 605,27 zł, tj. 21,6% łącznej kwoty dotacji wydatkowanej na dzień 31 grudnia 2024 r.

Prezes wyjaśnił, że umowy zostały zawarte ustnie z kontrahentami i szczegóły zawarte ustnie były wiążące. Na potwierdzenie przekazał zdjęcia wykonanych usług i powstałych produktów wskazanych w fakturach.

b) Stowarzyszenie zawarło z jednym z doradców ds. merytoryki i social mediów umowę w formie ustnej, w wyniku czego nie określono w formie pisemnej i udokumentowanej m. in. zakresu wykonywanych zadań. Rozliczenie zrealizowanych zadań następowało na podstawie rachunków wystawionych przez doradcę, przy czym Stowarzyszenie nie dysponowało pisemną dokumentacją wskazującą na zrealizowane zadania. Z tego tytułu Stowarzyszenie wypłaciło doradcy 168 192 zł wynagrodzenia.

Jak wyjaśnił Prezes – doradca ten miał ten sam zakres obowiązków, co pozostałe zatrudnione w projekcie osoby na tym samym stanowisku, a umowa ustna została zawarta poprawnie.

⁶⁸ Iteracja czynność powtarzania tej samej operacji w pętli z góry określoną liczbę razy lub aż do spełnienia określonego warunku.

W ocenie NIK takie działanie nie zabezpieczało interesów Stowarzyszenia w przypadku niewywiązania lub nienależytego wywiązania się kontrahentów ze swoich zobowiązań. Dochodzenie roszczeń od zleceniobiorcy może być utrudnione lub niemożliwe z powodu braku dowodu potwierdzającego zawarcie takiej umowy. Przy czym pomimo, iż przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny dopuszczają możliwość zawarcia umowy w innej formie niż pisemna, to należy wziąć pod uwagę fakt finansowania umów zawieranych przez Stowarzyszenie ze środków publicznych. Wydatkowanie tych środków podlega zasadom określonym w ustawie z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w tym zasadzie uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów (art. 44 ust. 3 ww. ustawy). Dlatego też, zdaniem NIK, każdy wydatek publiczny powinien zostać formalnie udokumentowany w sposób umożliwiający potwierdzenie, że środki publiczne zostały właściwie wykorzystane.

c) Stowarzyszenie nie udokumentowało zrealizowanych spotkań z doradcami ds. merytoryki i social mediów, będących jednym w produktów zadania założonych w projekcie.

Według wyjaśnień Prezesa spotkania z doradcami ds. social mediów odbyły się w 2022 r. 15 razy, a w 2023 r. 55 razy. Spotkania te, zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa były dopasowywane pod względem dostępności dla uczestników, a wiele z nich odbywało się on-line. Doradcy nie dokumentowali w ramach wewnętrznej sprawozdawczości przeprowadzonych spotkań.

Zdaniem NIK, brak udokumentowania przeprowadzonych spotkań z doradcami uniemożliwiło potwierdzenie czy spotkania się odbyły, czy ich zakres tematyczny był zgodny z ofertą oraz jaki był poziom realizacji założonych rezultatów, tj. rozliczenia zrealizowanych działań i ich prawidłowego wydatkowania. Z tego tytułu Stowarzyszenie wypłaciło 685 822 zł⁶⁹, tj. 44,7% łącznej kwoty dotacji wydatkowanej na dzień 31 grudnia 2024 r.

(dowód: akta kontroli str. 887-890, 2333, 2243, 2245, 2395-2402, 2477, 2480-2481, 2489, 2492, 2531, 2563-2600, 2637, 2641-2649)

3. Umowa zlecenie 09/07/2022/UZ/KM z dnia 1 września 2022 r. oraz aneks nr 1 do ww. umowy⁷⁰, których przedmiotem była realizacja zadań przypisanych doradcy ds. merytoryki oraz social mediów, zostały zawarte z pełniącym jednocześnie funkcję członka zarządu Stowarzyszenia - Skarbnikiem, tj. z naruszeniem art. 11 ust. 4 ustawy prawo o stowarzyszeniach.

Ww. Umowa zawarta na okres od 1 września do 31 grudnia 2022 r. na kwotę 12 048 zł brutto oraz aneks, zawarty na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. na kwotę brutto: 10 000 zł zostały podpisane po stronie zleceniodawcy: przez członka zarządu – Skarbnika (pełniącego tę funkcję od 2 września 2017 r.) oraz drugiego członka zarządu (pełniącego funkcję do 24 lutego 2023 r.), w sytuacji, gdy w myśl ww. przepisu w umowach między stowarzyszeniem, a członkiem zarządu (...) stowarzyszenie reprezentuje członek organu kontroli wewnętrznej wskazany w uchwale tego organu lub pełnomocnik powołany uchwałą walnego zebrania członków (zebrania delegatów). Niewłaściwa reprezentacja Stowarzyszenia skutkowałą nieważnością ww. czynności prawnych.

Ponadto umowa zlecenie 09/07/2022/UZ/KM (do której odnosi się ww. aneks) i przedstawiona w trakcie kontroli NIK nie zawierała podpisu po stronie zleceniobiorcy. Prezes wyjaśnił, m.in., że Zarząd Stowarzyszenia nie był zaznajomiony z tym przepisem⁷¹ i *taka uchwała (dotycząca reprezentacji) nie została powołana*. Ponadto

⁶⁹ Przy czym spotkania te stanowiły tylko część zakresu obowiązków doradców.

⁷⁰ W aneksie błędnie wskazano, że dotyczy umowy zlecenie nr 09/06/2022/UZ zamiast 09/07/2022/UZ/KM.

⁷¹ Art. 11 ust. 4 ustawy prawo o stowarzyszeniach.

Prezes dodał - w odniesieniu do umowy zlecenie 09/07/2022/UZ/KM - iż przez niedopatrzenie ówczesnego koordynatora projektu nie udało się uzyskać wszystkich wymaganych podpisów na papierowej wersji umowy jednak została ona zawarta poprawnie w formie ustnej.

(dowód: akta kontroli str. 887-890, 2477, 2480-2481, 2637)

4. Stowarzyszenie w trzech przypadkach nie nabyło autorskich praw majątkowych do utworów sfinansowanych ze środków dotacji. Stanowiło to naruszenie w § 5 ust. 1 umowy dotacji. I tak:

a) w jednej umowie o dzieło na nagranie materiałów, montaż i udźwiękowanie oraz emisję w mediach społecznościowych nie zawarto żadnych postanowień dotyczących przeniesienia praw autorskich;

b) w dwóch umowach zawartych w formie ustnej: na realizację zdjęć do filmów oraz na realizację zdjęć do filmów, prac graficznych oraz przygotowania gotowych filmów, nie nastąpiło skuteczne przeniesienie majątkowych praw autorskich, zgodnie z art. 53 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który wskazuje, że *umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności*.

Jak wyjaśnił Prezes Stowarzyszenie nabyło prawa autorskie w drodze porozumienia ustnego. Oplacona faktura za usługę, zdaniem Prezesa, była jednoznaczna z przeniesieniem praw autorskich. Całość praw w wersji papierowej zostanie przeniesiona w terminie realizacji przedmiotu umowy dotacji, tj. zgodnie z §5 ust. 1 umowy dotacji, w zw. z § 1 ust. 4 (Przedmiot umowy będzie realizowany w terminie od dnia zawarcia umowy do 31 grudnia 2025 r. (termin realizacji umowy)).

NIK wskazuje, że umowy zawarte w ww. formach są nieskuteczne w części dotyczącej przeniesienia praw autorskich. Ponadto beneficjent nie może przenieść na inny podmiot więcej praw niż sam posiada. Skutkiem powyższego zaniechania jest fakt, iż Dysponentowi nie przysługują prawa autorskie do powstałych utworów na żadnym z wymienionych w umowie dotacji pól eksploatacji.

(dowód: akta kontroli str. 901-904, 1638-1639, 1698-1700, 1703-1706, 1711-1712, 1771-1772, 2476-2477, 2480)

5. Część wydatków dotyczących projektu była ponoszona gotówką lub kartą płatniczą niezwiązaną z kontem projektu, a następnie refundowana z konta projektu, co było niezgodne z § 3 ust. 4 i 5 umowy dotacji, zgodnie z którym: *Gromadzenie, wydatkowanie i rozliczanie środków dotacji przeprowadza się wyłącznie za pośrednictwem odrębnego rachunku bankowego (...). Wykonawca jest zobowiązany do ponoszenia wszystkich wydatków związanych z realizacją zadań będących przedmiotem umowy, bezpośrednio z odrębnego rachunku bankowego (...) oraz Wykonawca zobowiązuje się do wydatkowania środków dotacji jedynie w formie bezgotówkowej – przelewów bankowych lub zapłaty kartą do rachunku lub kartą płatniczą powiązanymi z rachunkiem właściwym dla dotacji. Nie jest dopuszczalne dokonywanie płatności gotówkowych.*

Nieprawidłowość ta dotyczyła wydatków na łączną kwotę 9 544,60 zł, w tym w roku 2022 – 2 994,34 zł oraz w roku 2023 – 6 550,26 zł, tj.:

ROK 2022

- Faktura VAT nr 60/2022/104035 z dnia 23 października 2022 r. dotycząca usługi gastronomicznej, kwota brutto/kwalifikowalna: 669,80 zł,
- Faktura nr W690599 z dnia 5 listopada 2022 r. dotycząca zakupu artykułów spożywczych, kwota brutto/kwalifikowalna: 299,45 zł,
- Faktura VAT nr 64/2022/104035 z dnia 6 listopada 2022 r. dotycząca usługi gastronomicznej kwota brutto/kwalifikowalna: 780,75 zł,

- Faktura VAT nr FS/01/11/22/EW z dnia 6 listopada 2022 r. dotycząca usługi gastronomicznej, kwota brutto/kwalifikowalna: 793,00 zł,
- Paragon fiskalny nr 31195 z dnia 16 grudnia 2022 r. obejmujący zakupy spożywcze, kwota brutto/kwalifikowalna: 409,35 zł,
- Faktura 13727/01/2022 z dnia 17 grudnia 2022 r. dotycząca zakupu papieru ozdobnego w ilości 3 sztuk, kwota brutto/kwalifikowalna: 41,99 zł,

ROK 2023

- Faktura nr 18/2023/104035 z dnia 30 marca 2023 r. dotycząca usługi gastronomicznej, kwota brutto/kwalifikowalna: 577,86 zł,
- Faktura nr 5468230329398201 z dnia 29 marca 2023 r. obejmująca zakupy spożywcze kwota brutto/kwalifikowalna: 333,32 zł,
- Faktura nr 019767/0058 z dnia 13 kwietnia 2023 r. za zakup kubków i tacek papierowych oraz torby recykling kwota brutto/kwalifikowalna: 29,82 zł,
- Faktura nr 5468F01171/0423 z dnia 27 kwietnia 2023 r. za zakupy spożywcze kwota brutto/kwalifikowalna: 233,09 zł,
- Faktura nr 66/04/2023/4003 z dnia 27 kwietnia 2023 r. za sprzedaż gastronomiczną kwota brutto/kwalifikowalna: 502,65 zł,
- Faktura nr 5468F01042/0423 z dnia 12 kwietnia 2023 r. dotycząca zakupów spożywczych kwota brutto/kwalifikowalna: 230,64 zł,
- Faktura nr 11/23 z dnia 16 kwietnia 2023 r. za usługę gastronomiczną kwota brutto/kwalifikowalna: 295,90 zł,
- Faktura nr 56038 z dnia 13 kwietnia 2023 r. za zakup pizzy kwota brutto/kwalifikowalna: 498,66 zł,
- Faktura nr 0022/2023 z dnia 6 maja 2023 r. za usługę gastronomiczną kwota brutto/kwalifikowalna: 964,50 zł,
- Faktura nr 2705F01491/0523 z dnia 5 maja 2023 r. za zakupy spożywcze kwota brutto/kwalifikowalna: 491,07 zł,
- Faktura nr 0028/2023 z dnia 3 czerwca 2023 r. za usługę gastronomiczną kwota brutto/kwalifikowalna: 450,00 zł,
- Faktura nr 2705F01870/0623 z dnia 2 czerwca 2023 r. za zakupy spożywcze kwota brutto/kwalifikowalna: 696,32 zł,
- Faktura nr 0030/2023 z dnia 15 czerwca 2023 r. za usługę gastronomiczną kwota brutto/kwalifikowalna: 512,50 zł,
- Faktura nr 1352/00327/140623/01 z dnia 14 czerwca 2023 r. za zakupy spożywcze kwota brutto/kwalifikowalna: 733,93 zł.

Wydatki w kwocie 6 550,26 zł w 2023 r. zostały uznane przez MS za niekwalifikowalne i zwrócone na konto dotacji dnia 23 października 2023 r., natomiast wydatki poniesione w 2022 r. w kwocie 2 994,34 zł nie zostały zakwestionowane przez Dysponenta. Prezes jako przyczyny dokonywania refundacji w wyjaśnieniach wskazał, iż *Dysponent Funduszu nie zgłosił uwag do wykonywanych refundacji w trakcie trwania okresów sprawozdawczych przy comiesięcznym dostarczeniu wyciągów bankowych oraz przy sporządzaniu sprawozdań kwartalnych, półrocznych i podsumowujących rok kalendarzowy. Płatności zostały zaakceptowane i nie wzywano do poprawek tych płatności za rok 2022. Od lipca 2023 r. wydatki były ponoszone wyłącznie z konta projektowego.*

Prezes wyjaśnił, że refundacja wydatków poniesionych w formie gotówkowej, jego zdaniem, *była to uznana i zaakceptowana przez Dysponenta Funduszu praktyka w sprawozdaniach za rok 2022. Zaprzestano refundacji natychmiast, gdy opiekun projektu poinformował, że nie ma akceptacji na tę praktykę. Wszystkie kolejne transakcje były realizowane zgodnie z umową i instrukcjami Dysponenta.*

NIK wskazuje, że wydatki poniesione w 2022 r. w kwocie 2 994,34 zł z naruszeniem postanowień umowy dotacji powinny zostać uznane za niekwalifikowalne (na podstawie § 3 pkt 9 i pkt 10 umowy dotacji, w zw. z § 13 umowy).

(dowód: akta kontroli str. 2324-2325, 2329, 2334, 2395, 1293-1302, 1332-1342, 1374-1391)

6. Siedemnaście dowodów księgowych na kwotę ogółem 72 710,66 zł brutto na 56 dowodów objętych badaniem, dotyczących kosztów administracyjnych związanych z realizacją umowy, zaksięgowanych na wyodrębnionym koncie 501 oraz dwa dowody księgowe dotyczące wydatków merytorycznych projektu na kwotę ogółem 7 000 zł, nie zostały opisane zgodnie z art. 21 urach. Powyższe stwierdzono w następujących przypadkach:

a) siedmiu rachunkach obejmujących wynagrodzenie koordynatora:

- 1/07/2023 na kwotę brutto/netto 10 500 zł,
- 1/08/2023 na kwotę brutto/netto 10 500 zł,
- 1/09/2023 na kwotę brutto/netto 7 209,10 zł,
- 1/09/2023 na kwotę brutto: 3 290,90 zł, netto: 3 274,90 zł,
- 1/10/2023 na kwotę brutto 10 500 zł, netto: 9 792 zł,
- 1/11/2023 na kwotę brutto 10 500 zł, netto: 9 792 zł,
- 1/12/2023 na kwotę brutto 10 500 zł, netto: 9 792 zł;

b) sześciu rachunkach obejmujących wynagrodzenie księgowej:

- 1/07/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto,
- 1/08/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto,
- 1/09/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto,
- 1/10/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto,
- 1/11/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto,
- 1/12/2023 na kwotę brutto 1600 zł, netto: 1 302 zł netto;

c) trzech fakturach za usługę kurierską:

- Faktura nr 8/23 z dnia 6 lipca 2023 r. na kwotę 15,98 zł brutto;
- Faktura Vat nr 292/Z1/2023 z dnia 12 lipca 2023 r. na kwotę 20,00 zł brutto;
- Faktura nr 469/9/KV/2023 z dnia 19 września 2023 r. na kwotę 15,30 zł brutto;

d) jednej fakturze za zakup materiałów biurowych – Paragon fiskalny z NIP nr W841565 z dnia 22 sierpnia 2023 r. na kwotę 59,38 zł brutto.

Odnosnie braku opisów na powyższych dowodach księgowych Prezes wyjaśnił, że dokumenty te *nie posiadają opisu, ponieważ zgodnie z § 9 ust. 8 zasady dotyczące dokumentacji finansowo-księgowej nie dotyczą kosztów administracji. (...) wcześniejsze dokumenty księgowe (...) zawierają opisy, ale było to zbędne w świetle zapisów umowy nr DFS-VII.7241.44.2022.*

e) jednej fakturze VAT 97/2023 z dnia 24 listopada 2023 r. dotyczącej przeprowadzenia panelu szkoleniowego przez radcę prawnego na łączną kwotę 4 000 zł,

f) jednej fakturze VAT 37/2023 z dnia 17 maja 2023 r. dotyczącej przeprowadzenia panelu szkoleniowego przez radcę prawnego na łączną kwotę 3 000 zł.

Jak wyjaśnił Prezes brak opisów na dowodach dotyczących kosztów merytorycznych spowodowany był omyłką.

NIK wskazuje, że niezależnie od wyłączenia kosztów administracyjnych ze stosowania zasad dotyczących dokumentacji finansowo-księgowej, Stowarzyszenie jest zobowiązane do stosowania zasad określonych w urach.

(dowód: akta kontroli str. 2430, 2435, 1392-1793, 2464-2465)

7. Stowarzyszenie, w ofercie będącej załącznikiem do umowy dotacji niezgodnie z zapisami części II pkt 7 Instrukcji⁷² stanowiącej załącznik do Ogłoszenia nr DFS-

⁷² Instrukcja składania ofert w ramach IX otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych

VII.7241.42.2022 w sprawie przeprowadzenia konkursu ofert⁷³, wykazało dane sprzeczne ze stanem faktycznym. Wskazało bowiem, że jest właścicielem m.in. dużej sali konferencyjnej z pełnym wyposażeniem audio-wizualnym, Klubu Dziecięcego i Młodzieżowego Trampolina z dostępem do kilkunastu stanowisk komputerowych, gabinetów, kawiarenki, sali do spotkań, biura z dostępem do komputera, drukarki oraz szaf do przechowywania dokumentacji, w sytuacji, gdy faktycznie Stowarzyszenie jedynie użytkowało lokal biurowy o powierzchni 40 m² - na podstawie umowy bezpłatnego użyczenia.

Prezes w wyjaśnieniach wskazał, że punkt 7.1. oferty "Potencjał administracyjno-rzeczowy, w tym sprzętowy i warunki lokalowe podmiotu składającego ofertę" nie wskazuje jednoznacznie, że dany podmiot musi być bezpośrednim właścicielem wskazanego mienia. Wymienione w tym punkcie oferty zasoby lokalowe są dostępne dla Stowarzyszenia pomimo braku 100% ich własności.

NIK wskazuje, że według ww. Instrukcji Stowarzyszenie nie musi być właścicielem lokali wykorzystywanych do realizacji zadań wynikających z umowy dotacji jednak było zobowiązane do opisanie jakim tytułem prawnym do lokali/nieruchomości dysponuje. Niezamieszczenie takiej informacji mogło wprowadzić w błąd osoby dokonujące oceny merytorycznej oferty.

(dowód: akta kontroli str. 143-220, 507-572, 2329-2332)

8. Stowarzyszenie w roku 2022 nie informowało opiekuna projektu o trzech szkoleniach zrealizowanych w dniach 23 października 2022 r., 6 listopada 2022 r., 15-18 grudnia 2022 r., wbrew § 7 ust. 4b umowy dotacji. Zgodnie z ww. postanowieniem umowy Wykonawca był zobowiązany do zawiadamiania Dysponenta Funduszu m. in. o organizowanych szkoleniach, ich terminie i przedmiocie co najmniej na 7 dni przed ich terminem.

Prezes w swoich wyjaśnieniach potwierdził, że Stowarzyszenie *nie dopełniło tego obowiązku co zostało sprostowane przy przesyłaniu poprawek do sprawozdania.*

W korespondencji z MS Stowarzyszenie wyjaśniło, że informowanie na adres mailowy opiekuna projektu o produktach kampanii, będących wynikiem całego procesu w tym szkoleń było traktowane jako zawiadomienie Dysponenta.

(dowód: akta kontroli str. 2304, 2336, 2338, 2430, 2435)

9. Stowarzyszenie, wbrew postanowieniom § 4 ust. 1 umowy dotacji, w zw. z § 33 rozporządzenia w sprawie Funduszu, nie prowadziło ewidencji kosztów administracyjnych projektu w sposób zapewniający jednoznaczne ich powiązanie z daną umową dotacji. Zgodnie z ww. przepisami nie więcej niż 25% wartości kosztów kwalifikowanych realizacji przedmiotu umowy może być przeznaczane przez wykonawcę na koszty administracyjne związane z realizacją przedmiotu umowy. Natomiast cała realizacja powierzonego zadania zostaje rozliczona z Dysponentem na podstawie poniesionych kosztów. Stowarzyszenie jako koszty administracyjne realizowanego zadania przyjęło wydatki uznane przez MS za niekwalifikowane (7 822,52 zł) oraz wydatki, co do których nie zapewniono jednoznacznego powiązania z przedmiotem umowy dotacji (161 861,99 zł⁷⁴).

W zakresie wydatków niekwalifikowalnych dotyczyło to następujących przypadków:

a) kary umownej za nieterminowe złożenie sprawozdania na kwotę 358,26 zł,

do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022 - 2025

⁷³ W sprawie przeprowadzenia IX otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022 - 2025

⁷⁴ Kwota wynikająca z różnicy między kwotą przełaną na konto Stowarzyszenia 364 166,56 zł, a zaksięgowaną w wysokości 202 304,57 zł na koncie 501.

b) odsetek od nieprawidłowo wykorzystanej dotacji i od II transzy na łączną kwotę 914,00 zł,

c) wydatków poniesionych gotówkowo lub których zapłatę dokonano kartą płatniczą niezwiązaną z kontem projektowym na łączną kwotę: 6 550,26 zł.

W wyjaśnieniach Prezes wskazał m.in., że wg pkt 16 ogłoszenia o konkursie koszty te, a co za tym idzie dokumenty księgowe nie podlegają monitorowaniu i kontroli Departamentu Funduszu.

Z kolei w zakresie wydatków niepowiązanych z realizacją umowy dotacji Prezes wyjaśnił, że z powodu niewykorzystania 100% przelanych kosztów administracyjnych kwota ta została przelana na konto główne Stowarzyszenia celem wsparcia działań statutowych, a także beneficjentów projektu poprzez zorganizowanie dodatkowych spotkań, wydarzeń nier refundowanych z kosztów merytorycznych zadania.

W nawiązaniu do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że zgodnie z przytoczonymi powyżej postanowieniami umów dotacji, za kwalifikowane wydatki w ramach kosztów administracyjnych mogą być uznane tylko te, które są związane z realizacją przedmiotu umowy dotacji. Takimi kosztami nie są koszty ogólnej działalności statutowej Stowarzyszenia, czy koszty uznane przez MS za niekwalifikowane. Ponadto zgodnie z § 33 rozporządzenia w sprawie Funduszu realizacja powierzonego zadania zostaje rozliczona z Dysponentem na podstawie poniesionych kosztów. Nie można zatem uznać, że samo przelanie środków z rachunku wyodrębnionego na potrzeby realizacji zleconego zadania równoznaczne jest z poniesieniem kosztów administracyjnych, prawidłowym wydatkowaniem środków na ten cel i przypisaniem tym wydatkom przymiotu kwalifikowalności. Ponadto NIK wskazuje, iż zgodnie z § 3 pkt 9 i 10 umowy dotacji wydatki poniesione niezgodnie z wytycznymi określonymi w umowie (7 822,52 zł⁷⁵ oraz 150 584,03 zł⁷⁶) stanowią wydatki niekwalifikowane, podlegające zwrotowi na pisemny wniosek Dysponenta.

(dowód: akta kontroli str. 1831, 1856, 2326-2327, 2331)

10. Stowarzyszenie wbrew obowiązкови określoneму w § 3 ust. 2 pkt c Regulaminu uczestnictwa w projekcie oraz w § 9 ust. 2 umowy dotacji, nie wyegzekwowało od uczestników 140 podpisanych zgód na udział w projekcie. Prezes wyjaśnił, że *uczestnictwo w projekcie było dokumentowane na podstawie prowadzonych list obecności oraz wypełnionego formularza on-line. Ponadto nie wszyscy uczestnicy projektu dostarczyli podpisaną w wersji papierowej zgodę – ten obowiązek został pominięty przez uczestników, a przez nas niedopilnowany. Prezes Stowarzyszenia dodał, że za proces rekrutacji i kompletowanie zgód odpowiedzialny był koordynator projektu. Niedociągnięcia w tej kwestii wyszły na jaw podczas przedmiotowej kontroli i nie miałem wcześniej świadomości o stanie dokumentacji.*

(dowód: akta kontroli str. 1869-1881)

11. Stowarzyszenie nie przeprowadziło na koniec 2023 r. zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań w ramach projektu, co było niezgodne z §11 ust. 14 umowy dotacji, zgodnie z którym *Wykonawca zobowiązany jest do przeprowadzenia zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań w ramach projektu na koniec 2023, 2024, 2025 roku (IV kwartał). Ewaluacja przeprowadzona w IV kwartale 2023 powinna obejmować okres od początku realizacji projektu tj. od 1 lipca 2022 r. (...).* Prezes Stowarzyszenia w wyjaśnieniach wskazał, m.in., że *ten obowiązek z umowy został (niecelowo) pominięty przez pomyłkę.*

(dowód: akta kontroli str. 2326, 2331)

⁷⁵ Pomimo uznania tych wydatków przez MS jako niekwalifikowalne i ich zwrotu na konto Dysponenta zostały one zaksięgowane przez Stowarzyszenie w ramach kosztów administracyjnych.

⁷⁶ Tj. kwota 161 861,99 zł pomniejszona o kwotę 11 277,96 zł zwróconą na konto MS dnia 4 lipca 2023 r. (niekwalifikowane koszty administracyjne w 2022 r.).

12. Informacja kwartalna za I kwartał 2023 r. została przekazana do MS 19 kwietnia 2023 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym cztery dni w stosunku do terminu określonego w §11 ust. 2c umowy dotacji, zgodnie z którym Stowarzyszenie obowiązane było do przekazania Dysponentowi Funduszu informacji kwartalnej za I kwartał 2023 r. do 15 kwietnia 2023 r.

MS w związku z opóźnieniem wezwало Stowarzyszenie do zapłaty kary umownej w wysokości 358,26 zł. Kwota ta została przekazana na konto Dysponenta dnia 19 maja 2023 r.

Prezes wyjaśnił, że opóźnienie było spowodowane tym, że podjęto próbę przesłania jej drogą cyfrową z podpisem elektronicznym, a następnie została nadana drogą pocztową.

(akta kontroli str. 2336-2338)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Zawarcie pisemnych umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych z kontrahentami, którzy w ramach realizacji projektu wytworzyli utwór/utwory w rozumieniu art. 1 ust. 1 o prawie autorskim i prawach pokrewnych i nie przenieśli autorskich praw majątkowych do tych utworów na rzecz Stowarzyszenia.
2. Podjęcie działań zapewniających prowadzenie dokumentacji księgowej w sposób kompletny i zgodny z przepisami ustawy o rachunkowości oraz umowy dotacji.
3. Złożenie do Dysponenta Funduszu korekty sprawozdań zawierających prawidłową kwotę wydatków kwalifikowanych, tj. kwotę pomniejszoną o wydatki: co do których nie potwierdzono ich związku z realizowanymi zadaniami (150 584,0 zł), oraz zaksięgowanych w ramach kosztów administracyjnych i uznanych przez Dysponenta jako niekwalifikowalne oraz poniesionych gotówką lub kartą płatniczą niezwiązaną z kontem projektu (10 816,9 zł), a następnie dokonanie zwrotu do Dysponenta Funduszu ww. wydatków niekwalifikowanych w kwocie 161 400,9 zł.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

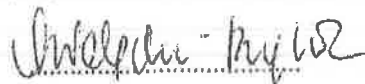
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 3 lutego 2025 r.

Kontrolerzy

Anna Walęcka-Brząkała
specjalista kontroli państwowej



Podpis

Marcin Kuzan

główny specjalista kontroli
państwowej



Podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektor

Piotr Walczak



Podpis